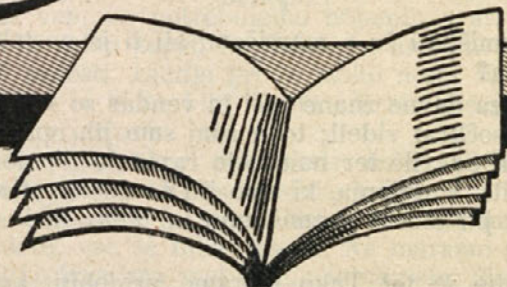

CVETJE

Letnik LI.
Ljubljana

1934 - III.
Marec

P. KRIZOSTOM:

Sveti križev pot

*V žalost je zastrto nebo.
V solzah se skriva
veliko solčno oko...*

*Jezus s križem težkim gre
skozi jeruzalemske ulice.
Najvišji kralj — v prah poteptan,
s trnjem ovit, poln strašnih ran.*

*Tiho gre. To zadnjo pot
z vsemi dober je Gospod:*

*Za mater ima toplo besedo,
Veroniki vrne obličje blede
na potnem prtu,
in trumi jokajočih ženâ
blagoslov ljubezni svoje dá.*

*V žalost je zastrto nebo,
ko stopi Jezus na Golgoto.*

— — — — —
Na križu visi — — —

Pobožno pokleknimo vsi:

*Hvala ti, Jezus,
ker si nas otel pekla!
Hvala ti, Jezus,
za ljubezen neizmerno
tvojega prebodenega Srca!*

*Hvala ti, Gospod,
za sveti križev pot!
Vsaka kapljica tvoje prelite krvi
naj v našem srcu množi
ljubezen do tebe,
ki vsa naša ljubezen si.*

Sveta znamenja

Stopnice

Zdaj smo razmišljali že o marsičem; ali ti je postalo tudi jasno, kaj smo naredili zraven?

Vselej je šlo za davno znane reči in vendar so se nam zazdele nove. Reči, ki smo jih tisočkrat videli; toda zdaj smo jih opazovali na pravičen način in so se nam odkrile ter nam celo razodele lepoto. Prisluhnili smo in začele so govoriti. V dejanja, ki smo jih že dostikrat napravili, smo se pravilno poglobili, jih storili premišljeno in tedaj smo spoznali, kaj vse je v njih.

Veliko odkritje je to! Tako moramo pridobiti, kar smo že dolgo imeli za svoje, da postane resnično naše. Naučiti se moramo pravilno gledati, pravilno poslušati, pravilno delati. To je velika šola gledanja, rast v zavedanju. Dokler ni tega, nam bo vse nemo in temno. Ko pa to dosežemo, se nam odpre; odgrne nam svojo notranjost in od tam, iz njenega bistva se oblikuje zunanost. In izkusil boš: Baš same po sebi umevne reči, vsakdanja dejanja skrivajo najgloblje. V najenostavnejšem leži največja skrivnost.

Tu so, recimo, stopnice. Neštetokrat si že šel po njih gori. Toda ali si zaznal, kaj se je takrat godilo v tebi? Zakaj dogaja se nekaj v nas, kadar stopamo kvišku. Samo da je to zelo nežno in tiho in da lahko skoraj prezremo.

Globoka skrivnost se razodeva v tem. Eden tistih dogodkov, ki se porajajo na dnu našega človeškega bistva; zagoneten, z razumom ga ne moremo razrešiti, in ga vendar razume vsakdo, zakaj naša najgloblja notranjost se temu odziva.

Če gremo gori po stopnicah, se ne dviga samo noga, temveč tudi vsa naša bit. Tudi duševno se dvigamo. In če to delamo premišljeno, slutimo dviganje v tisto višino, kjer je vse veliko in popolno: To je nebo, ki Bog prebiva v njem.

Vendar takoj čutimo skrivnost. Je-li Bog zgoraj? Zanj vendar ni nobenega »zgoraj« in nobenega »spodaj«! Saj pridemo k Bogu le, ker postajamo čistejši, odkritejši, boljši. Toda kaj ima poboljšanje opraviti s telesnim usponom? Kaj »biti čist« s »stojo zgoraj«? Toda tu se ne da nič več razložiti. »Spodaj« je v bistvu pač prisposoba za neznatno, malovredno; »zgoraj« prisposoba za plemenito, dobro in pravilno stopanje kvišku nam govori o usponu našega bistva k »najvišjemu«, k Bogu. To se ne da razložiti; pa je tako, saj čutimo in vidimo.

Zato vodijo s ceste v cerkev stopnice, ki govoré: »Gori greš, v hram molitve, bliže k Bogu.« Od cerkvene ladje zopet stopnice h koru; te pravijo: »Zdaj greš v Najsvetejše.« In stopnice nesó k oltarju. Kdor stopa tod, mu rekó, kakor Bog nekoč Mojzesu na gori Horebu: »Sezuj si obuvale, zakaj kraj, na katerem stojiš, je sveta zemlja.« Oltar je prag večnosti.

Kako veliko je to! Ni res, zdaj boš zavedno hodil po stopnicah? Z zavestjo, da greš kvišku? Boš pustil vse nizkotno spodaj in se resnično popel »v višino«?

Toda čemu toliko besedi o tem? Da ti postane notranje jasno; da se »usponi Gospodovi« dogodé v tebi, to je vse.

Že dostikrat smo stopili skoz nje v cerkev in vselej so nam kaj povedala. Smo li slišali?

Čemu neki so tu vrata? Nemara se čudiš temu vprašanju. »Da hodimo ven in noter«, si misliš; odgovor vendar ni težek. Gotovo; ampak da hodimo noter in ven, ne potrebujemo nobenih vrat! Z odprtino v steni bi tudi opravili in trden zapah iz plohov in močnih desk bi za odpiranje in zapiranje bil zadosti. Ljudje gredó lahko noter in ven; tudi poceni bi bilo in smotrno. Ali to bi ne bila »vrata«. Vrata hočejo več kakor izpolniti le goli namen; ona govoré.

Glej, kadar stopaš skozi njih okvir, čutiš: »Zdaj zapuščam vnanje; vstopam.« Zunaj je svet, lep, poln silnega življenja in ustvarjanja. Tudi veliko grdega, nizkotnega je vmes. Nekaj tržnega ima na sebi; sleherni teka po njem okoli, vse se tukaj košati. Ne maramo ga imenovati nesvetega, toda nekoliko tega ima svet vendarle na sebi. Skozi vrata pa stopimo v notranjščino, ločeno od trga, tiho in posvečeno: v svetišče. Gotovo, vse je delo in dar Boga. Vsepovsod nas lahko sreča. Vsako reč moramo sprejeti iz božjih rok in jo posvetiti s pobožno mislijo. In vendar so ljudje od nekdanj vedeli, da so določeni kraji posebno posvečeni, izločeni za Boga.

Vrata stojé med zunanostjo in notranostjo; med trgom in svetiščem; med tem, kar je namenjeno vsemu svetu, in med posvečenim božjim. In kadar kdo stopa skoznje, mu govoré: »Pusti zunaj, kar ne spada noter, misli, želje, skrbi, radovednost, ničemurnost. Pusti zunaj vse, kar ni posvečeno. Očisti se, v svetišče stopaš!«

Ne smeli bi drveti skoz vrata! Prav počasi bi morali stopati skozi in odpreti svoje srce, da dojame, kar govoré. Celo nekoliko postati bi morali prej, da bi naš prehod bila hoja čiščenja in zbiranja.

Toda vrata povedó še več. Pazi kedaj, ko greš skoznje, nehote dvigneš glavo in oči. Pogled se dviga in širi v prostor; prsa se vzbočijo, v duši postane veliko. Visoki cerkveni prostor je prispodoba neskončne večnosti, nebes, v katerih prebiva Bog. Gotovo so gore še višje, neizmerna je sinja dalja zunaj. Vendar je vse odprto, nobene meje nima in nobene oblike. Tu pa je prostor odbran za Boga. Zanj oblikovan, sveto upodobljen. V čuvstvih se dvigamo gori v moleče stebre, v široke, močne stene, v visoki obok: »Da, to je božja hiša, božje bivališče na poseben notranji način.«

In vrata peljejo človeka v to skrivnost. Pravijo: »Otresi se vsakdanjosti, proč z vsem, kar stiska in tesni. Proč z vsem, kar teži. Prsa narazen. Oči kvišku. Naj bo duša svobodna! Božje svetišče je to in prispodoba zate samega. Saj si vendar živo svetišče božje, tvoje telo in tvoja duša. Razširi ga, naredi, da bo svobodno in visoko!«

»Odprite se, duri! Razmaknite se, večna vrata, da vstopi kralj veličastva!« kliče v pismu.

Čuj klic! Čemu ti je hiša iz lesa in kamna, če sam nisi živa hiša božja? Kaj ti pomaga, če se visoko bočijo vrata in se razmikajo težka krila, če se pa notri v tebi ne odpró nobena vrata in ne more vstopiti kralj veličastva?

Kdor gleda na bližnjega le svetle strani njegovega značaja in ga napravi veselega, s tem prinaša luč in veselje v lastno dušo.

Večje dobrote dandanes v teh hudih časih ne moreš izkazati svojemu bližnjemu, kakor da mu daš dobro besedo.

(Lamennais.)

Franciškski način preživljanja

(Konec.)

Še vedno v te lepe misli o ubožstvu zatopljen, je odšel Francišek kmalu nato s svojimi enajsterimi tovariši k Inocencu III. Stopil je predenj s prošnjo, naj mu potrdi že sestavljeno redovno vodilo. Papeža, ki ga moramo prištevati med najodličnejše gospodarstvenike vseh časov, je osupnilo nenavadno zaupanje, ki je hotel z njim Francišek svojo ustanovo prepustiti le božji previdnosti. Zato mu je naročil, naj si poprej v molitvi izprosi razsvetljenja. Francišek je papeža ubogal. Pa mu je Gospod med molitvijo govoril v sledeči priliki: »V neki puščavi je živela uboga, toda lepa žena. Nekega kralja je njena lepota tako prevzela, da si jo je odbral za ženo. Želel je, naj mu podari enako lepih otrok. Poročil jo je. In res mu je kraljica poklonila veliko sinov. Ko so bili odrasli, jim je mati dejala: »Otroci, nič se ne sramujte, saj ste sinovi kralja. Le pojdite na njegov dvor; oče vas bo z vsem potrebnim oskrbel.« Ko so prišli k očetu kralju, je le-ta občudoval njihovo lepoto. Ker so mu bili pa tudi močno podobni, jih je vprašal, čegavi otroci so. Odgovorili so mu, da so otroci uboge žene, ki živi v puščavi. Tedaj jih je kralj čudno razveseljen objel in jim rekel: »Nič se ne bojte; moji sinovi ste! Ako moja miza hrani tujce, koliko bolj mora vas, ki ste moji postavni dediči!« Ukazal je tudi ubogi ženi, naj le vse svoje otroke pošlje na dvor, kjer ne bodo več trpeli pomanjkanja.« Tako delce »Trije tovariši«.

Po molitvi je šel Francišek zopet k »ljubemu gospodu papežu«. Povedal mu je priliko, kakor mu jo je razodel Bog. Pripomnil je še sledeče: »Gospod papež, jaz sem tista siromašna žena, ki jo je Gospod Bog odlikoval in ji podaril toliko otrok. Kralj vseh kraljev mi je pa tudi obljubil, da bo vse moje otroke sam preživil. Ako hrani tujce, bo prehranil tudi svoje lastne otroke. Če že deli Bog grešnikom zemeljske dobrine, da morejo ohraniti pri življenju svoje otroke, bo še veliko rajši naklonil možem, ki po evangeliju živé, vse potrebno, za kar upravičeno prosijo.« Veliki Inocenc se ni več pomišljal. Blagoslovil je Franciškovu ustanovo, ki je temeljila samo na božji previdnosti.

Kaj ni bilo svetnikovo stremljenje le preveč drzno? Kdor Franciška presoja le kot hladen računar, bo najbrž pritrdil. Zgodovina izpričuje drugače. Kardinal Jakob Vitriški je opazoval življenje manjših bratov. Ne ve, kaj bi bolj občudoval, ali prvih franciškanov zaupanje v ljubelega Boga, ali božjo skrb zanje. Tako-le piše: »Naj se jih za red še toliko oglasi, manjši bratje sprejmejo vse. Nobenemu ne delajo težav. Tudi najmanjših ne. S toliko večjim zaupanjem odpró vsem svoje hiše, čim bolj so se izročili božji radodarnosti in skrbljivosti, uverjeni, da jih bo Gospod sam prehranil. Tistim, ki prosijo za sprejem, izroče le haljo in vozlico. Vse drugo prepuste božji previdnosti. Gospod pa svojim služabnikom zaupanje že tukaj stotero vrača. Vsi vemo, kako jih spremlja, kamor koli gredo. Vedno pazi nanje. Kar dobesečno se nad njimi izpolnjuje svetopisemska beseda: »Bog ljubi tujca; oskrbi ga s hrano in obleko« (5 Moz 10, 18). V srečo so si šteli dobrotniki, ako jim božji služabniki niso odklanjali ponujenega gostoljubja in namenjenih milodarov.« »Trije tovariši« so isto trdili. Sami so izkušali to-le: »Gospod,« tako pravijo, »je vedno poiskal dobrotnike, ki so brate sprejeli pod streho in jim darovali vse potrebno.« Lahko je tudi Tomaž Čelanski spričo celega Franciškovega življenja tako-le zapisal: »Svetemu možu ni le samo stvarstvo streglo kar na migljaj, ampak tudi Stvarnikova

skrbljivost mu je bila povsod, kakor je že svetnik želel, uslužljiva. Gospodova očetovska dobrotljivost je Frančiškove želje kar prehitevala in jih izpolnjevala, še predno jih je svetnik izrazil. Vedno se je s pomanjkanjem kar hkrati pojavilo olajšanje, s hrepenenjem uresničenje.»

Ako ni zadoščala navadna božja previdnost, je pa Gospod kar na izreden, celo čudovit način poskrbel za Frančiška in njegove duhovne sinove.

Svetnik se je s prvimi enajsterimi učenci vračal iz Rima. Nekega dne so prišli trudni in lačni v zapuščen kraj, kjer ni bilo mogoče dobiti hrane.

»Ptice, moje sestrice, bodite zelo hvaležne Bogu, vašemu Stvarniku...« (str. 80)

Kar iznenada je stal pred njimi mož, podaril jim je hleb kruha in izginil. Čudovito nasičenje je ubožce uverilo, da jim je sam Gospod potrdil in poplačal obljubljeno zaupanje v božjo previdnost. Veseli so se med seboj bodrili, da morajo še vse bolj trdno zaupati v božje usmiljenje.

Nekaj let pozneje (1212—1213) je odjadrал Frančišek proti Siriji. Zaneslo ga je tja na obalo našega Jadrana. Po dolgi in nevarni vožnji je zopet pristal v Ankonu. Mornarji niso hoteli siromašnega moža in njegovega spremljevalca kar zastonj sprejeti na ladjo. Pomagal jima je Bog. Še več.

Radi Frančiška je tudi mornarje varoval in hranil ves čas, kar so morali brodariti po vihnem morju. Sprva so se ubožca otepali. Sedaj jih je le-ta rešil. Ž njim so morali hvaliti božjo previdnost, ki svojih siromakov ne zapusti nikdar.

Kmalu nato (okrog 1213—1215) si je Frančišek, ki je koprnel po mučeniški kroni, odbral Maroko. Toda, že v Španiji je močno zbolel. Ves oslabil je komaj brata Bernarda dohajal. Pa mu je izrazil željo, kako rad bi košček mesa, da si vsaj malo opomore. V tem trenutku prijezdi čez polje mož, ponudi bolniku pečeno in kaj okusno ptičje meso in pravi: »Božji služabnik, le z veseljem zaužij, kar ti božja skrbljivost tukaj pošilja.«

Pozneje je ležal Frančišek ves bolan v škofijski palači v Rieti. Ni imel druge obleke, kakor le močno obnošeno suknjo. Pa je poprosil svojega gvardijana, naj mu, če mogoče, oskrbi blaga za habit. Gvardijan je razmišljal, kako bi le mogel očetovo željo izpolniti. Kar nekdo potrka na vrata. V sobo pa stopi neznan mož, izroči gvardijanu balo sukna in reče: »Brat, vzemi iz ljubezni do Boga to-le suknjo. Dovolj ga bo za šest habitov. Eden bodi zate, druge pa razdeli, kakor že hočeš.«

Nekoč se je svetnik umaknil v samotn kraj. Rad bi bil še bolj nemoten razmišljal o Bogu. Ker je bil pa bolehen, je tja jezdil na osličku, ki mu ga je bil posodil siromašen kmet. V silni vročini se je vzpenjal mož za božjim služabnikom tja na goro. Dolga, težavna pot ga je utrudila. Mučila ga je žeja. Pa je zaklical svetniku: »Ako se ne okrepčam s požirkom vode, umrjem žeje.« Frančišek je takoj stopil z oslička, pokleknil, razprostrl roke ter molil toliko časa, dokler ni čutil, da je uslišan. Nato je dejal kmetu: »Le brž pojdi k oni-le skali; našel boš studenček, ki ga je Kristus iz sočutja do tebe priklical iz trdega kamna.« Glej, čudež božje previdnosti! Mož se je okrepil s studenčnico, ki je privrela iz skalne razpokline. Ne prej ne poznej tam nihče ni izsledil vode.

Bilo je takrat, ko se je Frančišku iztekalo življenje. Veliko trpljenje mu je povzročala očesna bolezen. Zato ga je v samoti vsak dan obiskoval zdravnik. Svetnik je želel zdravnika vsaj malo razveseliti. Nekoč ga je povabil na kosilo. Toda, pater gvardijan je svetnika opozoril: »Oče, sedaj smo tako siromašni, da se sramujemo zdravnika povabiti.« Frančišek je pa odgovoril: »Maloverni, naj li ponovim svojo željo?« Tudi zdravnik je pomirjevalno pripomnil: »Preljubi bratje, prebogato bom poplačan, ako smem biti deležen vašega ubožstva.« Sedaj so bratje iznesli vse, kar so imeli v kuhinji in kleti. Nekoliko kruha in vina in malo sočivja. Toda glej, miza Gospodova je obogatila mizo siromakov. Na porti je pozvonilo. Zuna je čakala žena, ki je izročila polno košaro najboljšega kruha, rib, račjih testenic (pastet), medu in grozdja. Bratje so se močno razveselili. Zdravnik je pa kar le mogoče ž njimi hvalil Frančiškovo svetost in božjo previdnost.

V bližini mesta Nocera se je svetniku bližala smrt. Mesto Asiz je poslalo po Frančiška plemiče, ki naj ga pripeljejo domov, da si ne bodo dragocenega zaklada njegovega telesa lastili drugi. Spoštljivo so vitezi svetnika posadili na konja. Prijezdili so ž njim v siromašen kraj Satriano. Lačni so prišli tja ob času kosila. Radi bi bili kaj kupili; toda, nihče ni prodajal. Nrnili so se k Frančišku in mu dejali: »Daj nam del tvoje miloščine; glej, tukaj ne moremo nič kupiti.« Pa jim je svetnik odgovoril: »Nič ne dobite, ker vse bolj zaupate na vaše muhe (t. j. na denar), kakor pa na Boga. Le vrnite se v hiše, ponudite mesto denarja ljubezen božjo in ponižno prosite miloščine. Nič ne zardite; saj nam je po žalostnem padcu prvih staršev vse le kot miloščina izposojeno. Božji miloščinar pa z radodarno roko deli vrednim in nevrednim.« Viteški odposlanci so se otesli praznega sramu in so ponižno prosili milodarov. Več so kupili z božjo ljubeznijo,

kakor poprej z denarjem. Ljudje so kar veselo tekmovali, kdo bo podaril več hrane. Tomaž Čelanski pa pripomni: »Lakota je tam popustila, kjer je zagospodinjila imovita gospa siromaščina.«

Spričo čudovite božje previdnosti, ki je skrbela za Franciška, njegove brate in dobrotnike, opozarja sveti Bonaventura: »Ubožci Kristusovi, veselo upajte! Franciškova siromaščina je bila tako nenavadno bogata, da je čudovito pomagala iz stiske tudi tistim, ki so se ga usmilili. Nič jim ni manjkalo, ne hrane ne pijače ne stanovanja. Če tudi jim tega ni mogel kupiti denar, kakor jim tudi ni mogla oskrbeti ne umetnost ne narava. Kaj ne bo nam ista ubožnost naklonila tega, česar božja previdnost navadno nikomur ne odreka? Ako je radi Franciškove molitve trda skala dala žejnemu siromaku obilno pijače, nikakor ni Gospod tistim pomoči odrekel, ki so iz ljubezni do Stvarnika vseh stvari zapustili vse.« »Nikjer in nikdar nismo brali,« tako piše serafinski učenik drugje, »da bi bil tisti, ki se je trudil, kako bi z uboštvom služil Bogu, umrl od lakote... Ker je vse zemeljsko le božja last, ne bo tistemu, ki se je daroval Bogu, nič manjkalo, seveda, ako ni sam Bogu nezvest in do Njega zaprtih rok... Kdor je vse zapustil, da bi služil samo Bogu, se ni podal v vratolomno nevarnost, ampak se je zatekel v najbolj varno zavetje.«

Od tedaj je prešlo že sedem sto let franciškanske zgodovine. Stotisoči manjših bratov so živeli le od »mize Gospodove«. Vsi pa pričajo, da jih zaupljiva vera in božjo previdnost ni nikdar prevarila. Vsi priznavajo, »da se očetovsko božje oko nad svojimi nikdar ne zapre. Toliko skrbeljivejše jih ljubi Bog hrani, kolikor siromašnejši in potrebnejši so. Miza Gospodovih ubožcev je celo bolj bogato pogrnjena, kakor knežja. Toliko obilnejše, kolikor božja darežljivost prekaša človeško.« Tako piše Tomaž Čelanski.

Četudi se Kristusovi ubožci zadovolje s priprosto hrano in obleko, so vendar vse bolj srečni in zadovoljni, kakor evangelijski bogatin in zapravljivec v škrlatni obleki in pri razkošni mizi. Vedno se ponavlja prečudno vesela zadovoljnost Franciškova in Masejeva, kakor jo slikajo znani »Cvetiči« (Fioretti). Kakor pravi naš redovni pesnik, je franciškanska siromaščina še vedno prebogata, če tudi včasih nudi le najpotrebnejše. Zakaj? Kar potrebuje, ji podari sam Bog. Tako-le je zapel Jakopone da Todi:

»Gospod te s hrano preskrbi,
ko svet ti borno jed deli.
Zato je vse odlična stvar,
kar mi poklanja Bog kot dar.«

Ves blagoslov franciškanskega ubošstva korenini v dveh sledečih pojmi, ki se pa strneta le v enega. Iz ljubezni do Boga se odpovej vsem zemeljskim stvarim; z vsem potrebnim te oskrbi Bog. Tudi najmanjšo dobrino, ki te še z zemljo spaja, preziraj; hrani se pri mizi Gospodovi, živi iz božje previdnosti. Ničesar ne pričakuj od sveta; vse le upaj od Boga. Iz tega počela poteka franciškanska veselost. Tu je uraščeno franciškanstvo, ki hodi vsa stoletja s smehljajem skozi svet. Odtod izhaja vedno radostna družina asiškega ubožca.

Dobrotljiv človek molči, čeprav ga muči dolgočasje, čeprav ga boli storjena krivica. On molči o napakah bližnjega, govori pa, ko bližnji potrebuje dobre in tople besede.

Več ljudi dandanes trpi zaradi trdih besedi, kakor zaradi gospodarske stiske.

(Lamennais.)

Čudne prigodbe

»O možu, ki ga je hudobec vzel.«

»Njegova hiša še stoji. Videla ste jo, voditeljica, to je razpadli mlin ob potoku. Zidovi, okna in vrata so še ohranjena in celo streha. Od mlinskega kolesa pa ni veliko videti, preveč gostó ga je bršljan prerastel. Toda noben otrok ne bi hotel pod to streho iskati zavetja pred dežjem, celo živali se izognejo tej hiši, če se s paše vračajo domov. Vse, kar živi in ima dušo, se izogiba hiše.«

»Nekoč so pa v nji stanovali ljudje. Jaz sama sem kot otrok videla dim, ki se je dvigal nad streho. Oče mi pa nikoli ni dovolil, da bi šla blizu. Šolskim otrokom je bilo pa zelo kratkočasno in šaljivo ogledati si moža, ki ga je bil hudobec vzel. Tudi moj mož ga je videl. Ali ni tako, Nardin?«

»I, seveda je,« reče Nardinov ata; »samó enkrat in to mi je bilo več kot zadosti.«

»V svoji mladosti je bil mlinar veseljak, kakor mi je pripovedoval moj oče, ki je bil njegov prijatelj. Toda kljub svojim razposajenim dovtipom, kljub svoji harmoniki in kupu denarja, ki ga je imel, ni bil zelo priljubljen, zakaj bil je strašen grešnik. Seveda, grešniki smo vsi in to, da je popival, razgrajal ter se prepiral in ženskam vsiljivo nagajal mu ljudje niso zelo zamerili. Ali razen tega je tudi Boga tajil.«

»Danes seveda nimajo ljudje, kakor se zdi, tega že davno nič več za greh. Ob očetovih časih je bila to največja pregreha; lažje bi bil kdo takrat ubil kakega človeka, kakor pa dvojil o nebeškem Očetu.«

»Mlinar se je pa iz vsega norčeval. Hodil je pač v cerkev, ker je bila itak takšna šega in tudi zaradi ljudi, ki so k njemu nosili v málín, toda zadaj za hrbtom molivcev je šepetal svoje dovtipe in v cerkveni nabiralnik je navadno zmerom metal hlačne gumbé namesto novčičev. Pri njem župnik ni nič opravil, ne s peklom, ne z nebesi.

Svojo ženo je dobil mlinar z gorá. Bila je ljubka, pobožna mladenka; rad jo je imel in je tudi sicer prav lepó ravnal ž njo, le tega ni mogel opustiti, da ne bi poskušal, izgnati ji ljubega Boga in da se ne bi norčeval iz nje zavolj njene pobožnosti. Iz žalosti nad tem je dobila prsno bolezen in odšla h Gospodu domov v večnost. Še na smrtni postelji ga je prosila, naj neha sramotilno tajiti Boga. Nič ni pomagalo in zaleglo, nasprotno, še hujši je postal. Denarja je takrat zaslužil v izobilju, toda tudi izdal ga je spet lehkó. Zato so mu pivski tovariši seveda ostali zvesti.«

»Moj oče, Bog mu daj dobro v večnosti, je bil takrat razposajen družabnik in on in mlinar sta marsikako nerodno nagodila, toda Bogu je moj oče pustil dolžno čast in ženskam poštenje. Nekoč, bil je vernih duš dan, je vsa vas, potem ko so bili ljudje šli na grobišče, sedela zbrana v gostilni, moški in ženske. To je bila takrat taka šega. Ob drugih dnevih ženske niso smele noter. Zelo veliko so si pripovedovali o čednostih pokojnih, pri tem so pa vsi postali prav židane volje, in mlinar ni mogel opustiti svojih bogotajskih dovtipov in smešnic. Tedaj so pa ženske vstale od miz in odšle, ne da bi kaj pozdravile. Možje so pa to občutili kot globoko ponižanje.«

»Torej,« je menil moj oče, »dajmo o čem drugem govoriti.«

»Aha, ali se ti bojuješ s strahom?!« je odvrnil mlinar.

»Gotovo da! Bog ne pusti, da bi se kdo šalil ž njim.«

»Jaz pa nimam nobenega strahu,« se je bahal mlinar in udaril s pestjó na mizo, da so stekleni kozarci zažvenketali.

»Kdor se ne boji Boga, utegne skoro s hudobcem imeti opravka,« je dejal preudarno gostilničar.

»Pha, ho,« se je zapačil mlinar, »pripravljen sem spoprijeti se z obema. — — — Dajmo staviti!«

»Ne uganjaj neumnih burk!« je svaril moj oče. Njega je prevzela groza, zakaj skozi okno se je videl kos pokopališnega zidu, ki se je

»O sestrice moje, grlice preproste, nedolžne in čiste ...« (str. 80)

lesketal v mesečini; povsem blede je bilo zidovje in nad njim so se v globoki žalosti kvišku dvigali križi.

»Nikar se ne norčuj,« je opominjal tudi gostilničar ter mu pokazal preko njegovih ram na grobišče, »kdo ve, če nas le-ti, ki tamkaj spodaj počivajo, ne slišijo.«

»S temi se hočem poskusiti. Nimam repnice¹ v žilah kakor vi, ampak

¹ Kaj je »repnica«, na kmetih dobro vedo: če se repa nastrže in dene v kad, da se skisa, dá vodo od sebe. — Nemško: das Rübenwasser. — Prip. prev.

kri. Kdo sprejme stavo: Opolnoči pojdem na pokopališče in trikrat glasno zakličem: Bog ali hudič naj me vzame, če sta.«

»Zapri svoj hudobni gobec,« mu je odvrnil moj oče.

»Mlinar je pa vseeno šel in je zmiraj sam pred sabo govoril in ponavljal: 'Stavim, stavim'.«

»Onadva sta ga tudi pustila, da je šel, nekaj, ker nista hotela verjeti, da bi kaj takega storil, nekaj pa iz kmetiške trme. Pač pa sta šla za njim do pokopališnega zidu, radovedna, če se bo le hotel predrzniti.«

»Mlinar je šel zares, odprl je težka, z železjem okovana pokopališčna vrata in prišedši na sredo grobišča je zakričal na vse grlo: 'Če je Bog ali hudič, naj me vzame'.«

»Krčmar in moj oče sta se prekrizala.«

»Kratko nato je spet zakričal nekoliko bolj rahlo na ono stran: 'Če je Bog ali hudič, naj me vzame'. Tretjič pa, to je oba moža spreletelo in jima pretreslo mozeg ter kosti, zakaj mlinar je zagnal en sam zvoneč prdirajoč krik. Moj oče in gostilničar sta si zatisnila ušesa in jo popihala.«

»Nato sta sedela do prvega petelinjega petja v gostilniški sobi, nezmožna, da bi le besedo spregovorila, ne da bi se premeknila, vsa trda od strahu.«

»Ko se je naposled zdanilo, sta stekla k župniku, ki se je takoj z njima vred napotil na pokopališče.«

»Na grobu rajne mlinarice so našli človeka, ki je imel mlinarjevo obleko na sebi.«

»Bil je še živ, zakaj dihal je. Sicer je bil pa podoben mrtvecu. Lice mu je bilo upadlo, lasje so bili beli kakor sneg, oko je bilo brez leska, in lica in usta brez vsake kaplje krvi. Takšna zona ter groza je bila videti na obličju, da je može globoko pretreslo.«

»Župnik se ga je dotaknil: 'Ali si ti, mlinar?!'«

»Oni ga ni mogel spoznati. Mož tudi ni dal odgovora. Zdelo se je, da nič ne sliši.«

»Dvignili so ga; šel je, če so ga potiskali; zdelo se je, da hočejo njegova usta kričati in vendar ni bilo nobenega glasu iz njega. Spravili so ga domov; župnik je bral svete maše zanj, nič ni pomagalo. Ostal je v svoji grozi.«

»Dolgo časa je še živel, toda nikoli ni našel spanca; vzdihoval je neprestano.«

»Moj oče in krčmar se od tega dne nista več smejala.«

— — — — —

»Zmešalo se mu je, znorel je, zblaznel,« je menila Avstrijka.

»Mrtev je bil,« ji je zakričal Nardinov ata, »v živem telesu mrtev... ali prav nič ne razumete, Avstrijka?!«

Tudi kakor malo se človek išče samega sebe, se oddaljuje od Boga. In takoj se v njem naseli nemir, zakaj predmeta svojih želja ne doseže ali se njih kmalu naveliča in vedno ga mučijo, bodisi njegova poželjivost bodisi očitki vesti in puščoba. Hotel je biti bogat in mogočen, imeti dostojanstvo in čast in vse stvari, ki jih komaj dosežemo s težkim delom in se redkokdaj srečajo z dobro vestjo: dobro, tu je zdaj na višku svoje sreče, ničesar, kar si je zaželel, ne pogaša; toda vprašaj ga, ali je zadovoljen, in iz ust tega srečnega zemljana bo slišati samo tožbe, krike tesnobe in bolečin.

(Lamennais.)

Mati in tovarištvo otrok

K šoli spada poleg učitelja še drugo: družba otrok. Glej, kako sede v istem razredu po dvajset in še več skupaj, ali kako tekajo med odmori sem in tja, se pogovarjajo, pojejo in kriče, kakor da bi se po šoli razsul roj čebel! To mlado ljudstvo, pisano skupčeno od tu in tam, od zgoraj in spodaj, tako različno po obrazu in obleki, po nadarjenosti in značaju, po rodu in usodi, in vendar eno po mladosti, po narodnosti in cilju, silno vpliva na vzgojo tvojega lastnega otroka. Otrok bo moral pozneje stopiti in delovati med ljudmi, radi tega mora od prvih začetkov svojega zavednega življenja dalje občevati z ljudmi, različne narave, da se mu bo, kakor pravijo vzgojitelji, razvil »socialni čut«. Kje drugje more otrok razodevati in razvijati svoje »vladarske« sile, svojo odpornost, svojo odpustljivost, svojo darežljivost, svojo nežnost, svojo dobrotljivost, kratko ves cvet in korenine družbe in družabnosti, kakor v svobodni državi med njemu enakimi? Kot član družbe bo moral nekoč zavedno in samostojno zasledovati in ostvarjati skupne cilje, zato se mora že sedaj včleniti družbi in se podvreči njenim pisanim in nepisanim postavam. Družba vzgaja za družbo. Otrok mora biti kremen v potoku, kjer on druge in drugi njega oblikujejo. Poleg tega pa je Gospod Bog tako razdelil darove, da le komaj kdo od drugih samo prejema, ne da bi tudi sam od svojega drugim dajal. Celo duševno tekmovanje v šoli ni zlo, kakor trdijo nekateri moderni vzgojitelji, dokler se giblje v pravih mejah. Zakaj naj bo iz šole izločeno, kar napolnjuje vse poznejše življenje? Boj za duševno plemstvo samo drami sile, ki počivajo v duši in utira pot k samostojnosti in samostojnem življenju.

Tako ima to skupno življenje v šoli svoje vrline in prednosti, a tudi, kakor vse človeško, svoje senčne strani. Zakaj tudi med malim ljudstvom živé že dobri in manj dobri, mogoče celo slabi, in, kakor znano, se človek slabega lažje in hitreje oprime kakor dobrega, v mladosti toliko bolj, ker razum še ne gleda bistro in jasno, ker je otrokova volja še slaba in neizkušena, njegovo celo bistvo pa verno. Sicer zopet svetujem: le ne preveč strahu pred slabimi vplivi! Kako naj otrok kljubuje pozneje viharjem, če se že zdaj boji vsakega vetriča? Otrok se mora notranje utrditi, da bo duševno zdrav. S tem pa ne trdim, da ne pazi, kdo s tvojim otrokom občuje, kakšno je njegovo prijateljstvo.

Pravilno in normalno razvit otrok rabi prijatelja in vrstnika, in tudi dozoreli človek ga pogreša le, da postane sam bolj ubog. Otrokovu prijateljstvo je prva njegova ljubezen, ki se ne vžiga na lakoti čutov, ampak na hrepenenju razcvetujočih se duš.

Kolikokrat je bilo prijateljstvo že opevano! Pesniki vseh časov so mu peli slavo, in tudi sv. pismo proslavlja z od Boga navdihnjnimi besedami velikanski pomen iskrenega prijateljstva: »Zvest prijatelj je močna bramba; in kdor ga je našel, je zaklad našel. Z zvestim prijateljem se nič ne meri, teža zlata in srebra ni nič vredna proti ceni njegove zvestobe. Zvest prijatelj je zdravilo življenja in neumrljivosti; in kateri se Boga boje, ga najdejo« (Sir 6, 14—16). Zvest prijatelj, tako hoče reči modri Sirah, je več vreden kakor zlato in srebro; zakaj on varuje zmot in nesreče, nam pomaga kvišku, če pademo, nas tolaži v nadlogah, nam sladi življenje itd. Prijateljstvo je prišlo na

zemljo, ko je videlo prvega človeka trpeti, da bi ga potolažilo, mu obrisalo in posušilo solze, ga varovalo in branilo, mu pomagalo nositi breme življenja, prišlo je na zemljo, da bi človeka po njegovi smrti objokovalo in mu ohranilo blag spomin. Tudi v mojo mladost je poseglo prijateljstvo kot prekrasen dar, ki je prišel od zgoraj in je vodil navzgor in je mojo dušo obvaroval, ogrel in dvignil.

Zato se veseli, če je tvoj otrok našel dobrega prijatelja. Za vso njegovo življenjsko smer je lahko večjega pomena kot delo doraslih vzgojiteljev. Tvoje veselje naj se podvoji, če si je izbral za prijatelja ubogega in siromašnega otroka. Ne gre za naslove in imena, ne za izobrazbo in posest staršev, ampak pa otroški čut nagnjenja, ki tolikokrat zadene to, kar je prav, gre za nepokvarjenost in medsebojno duševno dopolnjevanje. Ne trgajte že v mladosti nenaravno in nekrščansko ljudi narazen po denarnici, razredu in obrazu, ampak združite jih zopet kot člane ene velike božje družine, ki oklepa vse narode in vse ljudi! Privoščič ubogemu otroku sijaj, ki se mogoče razlikuje iz tvojega otroka na njegovo uboštvo. Glej, kako se ti zahvaljuje njegov veseli pogled! Pusti, naj tvoj otrok pogleda v tesno življenje, ki toliko pogreša in vendar toliko poseduje, pa naj bi bila samo mati kot si ti, vesela mati, ki te ljubi in blagoslavlja, ker si njenega otroka razveselila in mu dala prijatelja. Tako se bo tudi tvoj otrok naučil ceniti ljudi po njihovih notranjih lastnostih in ne po stvarih, ki si jih mogoče mnogi zažele, a vendar niso same v sebi tako velike in vredne človeka.

Surovega in neotesanega obnašanja ne boš seveda nikdar trpela na prijatelju ali prijateljici svojega otroka zlasti še, ker se tako obnašanje rado naleze. Sicer pa ne bodi malenkostna! Ne vzgajaj igračke, ampak mladega, svežega, svobodnega človeka!

Lepe so ure, ko se smejo mladi prijatelji igrati v prosti naravi. Kako nepozabni dnevi, če se jim v gozdu in na polju polagoma odpirajo oči za lepoto božjega stvarstva in njegova mala in velika bitja, če se mladi človek, prost domačega pritiska, pokaže, kakoršen je in tudi v drugih odkrije mali svet, ki ga slednji dan z novimi mikri vabi in osrečuje. Kaj je lepšega kot poslušati mlade, duševno spojene ljudi, kako se tiho in zaupljivo pogovarjajo, ali pa se smejejo domislekom, ki jih je zmožna samo njihova domišljija, ali pa se navdušujejo za drzna podvzeta in sanjajo čudovito lepe pomladne sanje mladosti, ki se tako redkokdaj uresničijo?! In če si v hipnem razvnetju skočijo tu in tam v lase, navadno ne škoduje, ampak nudi vzgojitelju zaželeno priložnost, da bolj jasno spozna značaj svojih varovancev. Če se pa v takih in podobnih slučajih in prizorih pokaže, da prijatelj tvojega otroka slabo nanj vpliva, potem brezobzirno pretrgaj vezi, ki jih je spletel tvoj otrok v mladostni neizkušenosti. Slab prijatelj, zloben sovražnik!

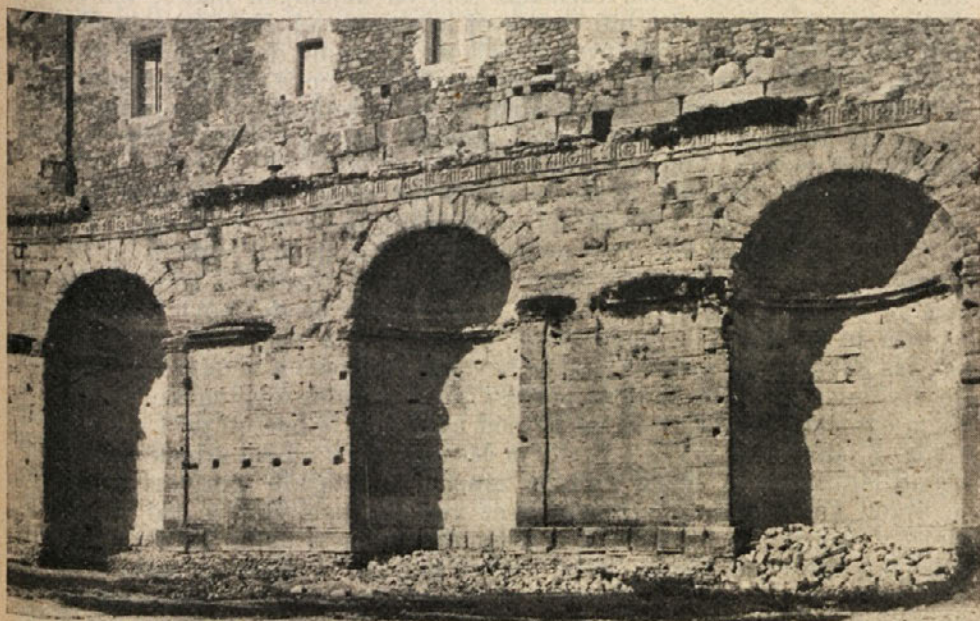
Poslušaj pretresljive besede žene in matere, ki je na lastnem otroku doživela to, kar je zapisala s svojo srčno krvjo. »Težko je povedati, kako neznansko gorje povzroči nesrečno prijateljstvo v mladih dušah, posebej še pri deklicah. Naj mati izčrpuje svoje življenje kos za kosom v službi otrok, naj kopiči žrtev za žrtvijo v težkih dnevih in še težjih nočeh, naj žrtvuje vse veselje, vso udobnost, vso pravico, ki jo ima do počitka in ljubezni, naj se zavoljo otrok vsemu odpove za vse življenje, naj uči in opominja, prosi in moli, naj polaga na oltar za blagor otrok svoja najboljša leta, svoje sive lase, ki so jih stkale skrbi, gube, ki so jih zarezale na njen obraz težave: slab prijatelj, slaba prijateljica razdene to življenjsko delo v nekaj tednih, s smehljajočim se obrazom uniči žrtve celih let in desetletij. Slabo prijateljstvo, t. j. prijateljstvo, ki vodi navzdol, je večje zlo kot smrt, zakaj kar slab prijatelj razruši in zastrupi, le redkokdaj zopet oživi.«

Jakopone da Todi

Roman advokata, frančiškana, svetnika

II.

Na ulicah mesta Todija se igrajo otroci. Veliko jih je in živahni so, kakor znajo biti le otroci, pod žarečim nebom južnega sonca. Če so naše igre razigrane, se že matere hudujejo, tam so to igre nekaj čisto vsakdanjega in izvajljajo materam samo nasmeh, zanje je tudi otroški vrišč, igra, vredna gledanja in poslušanja. Pravkar se je med otroke pomešal tudi sedaj že dvanajstletni Giacomo in že preusmerja igro v druge vode. Že je dobil nekaj dečkov za se in poprejšnja igra vseh z vsemi se v kratkem času spremeni v napeto stanje dveh otroških strank. Eni poveljuje Gia-

Mesto Todi — Vrata prostosti

*Ob razvalinah starih palač in templjev
mu raste misel v nedogled — — —*

komo, drugi njegov nasprotnik Testaferrata. Mali pač oponašajo, kar slišijo pri velikih. Tudi v mestu je več struj, ki si medsebojno niso bogzna kako naklonjene in Giacomo je kajkrat poslušal govore odličnih meščanov, patricijev in plemičev, ki so se medsebojno pobijali. Ta igra se zdi našemu Giakomu nad vse zabavna in zaeno že okuša slast: Zmagati z duhom, zmagati z besedo, poveljevati brez meča in imeti za seboj množico. To slast hoče okušati že sedaj pri otrocih. Ne vem, če povsem zavedno, toda dovolj je to, da je med otroci ves kakor majhen gospod, po eni strani ljubezniv in udvorljiv, po drugi strani nepopustljiv in ves kljubujoč. Domačih deklic ljubkim očem že zna ugajati, že je »un piccolo cavaliere«, svojim sovrstnikom že zna vsiliti svojo voljo, svojim malim nasprotnikom se že

kaže v tisti presenetljivi luči, ko naenkrat bruhne iz njega, iz oči, izza tenkih rdečih ustnic, drobne nosnice pri tem kar plapolajo in nehote vžge, razdraži, rani in zopet boža samo, da svoji volji ukloni druge.

Čudno ni, če ga potem deca todijska po eni strani priznava, kot svojega malega nekronanega despota, po drugi strani, pa ima že tudi nasprotnika, ki so otroci svojih staršev — nepopustljivi in že tudi strastni.

Čudno ni, če sam pripoveduje kasneje, ko je bil že izvolil pota Gospodova, da je bila njegova mladost polna skrite ošabnosti, polna poželjenja, po moči in vladanju, polna strasti in docela nasprotna Gospodovim željam in naukom.

Leta bežé, zlasti ona z neko neverjetno naglico, ki se v njih vrši prelom iz dečka v mladeniča. Kdo ne pozna onih let, polnih nemira, nestrpnega iskanja, strašne radovednosti in še bolj: biti kmalu velik. Dozoreti, ne biti več otrok, ne več za vsako stopinjo, dati odgovor materi, kako je to neutešena želja slehernega mladca. Ne morda iz slabega nagnjenja, kakor se to prečesto hoče razumeti celo od najboljših mater, temveč iz rasti same, iz same volje biti sam svoj in samorasel. Naj bi to upoštevale tudi matere in skušale biti, svojim dečkom in svojim deklicam kot starejša sestra, kateri se vse lahko zaupa in vse lahko pove. Koliko nepotrebne bolečine bo odstranjene, koliko skrbi se bo spremenilo v prečudno slast, da smem prisluškovati tajni rasti mojega malega dečka, moje drobne deklice, ki cveteta v moža in ženo.

Nekako v 16. letu odide Giakomo od svojih visokorodnih staršev preko Apeninov, da posluša na staroslavni univerzi v Bologni pravne nauke. Hitro pozabi, na svoje deške igre, hitro na one male želje in nagnjenja, ki so ga navdajala tam v ozkih ulicah. Tudi s tako neugnano slastjo. Sedaj se počuti kot riba v vodi. Slavno mesto, novi ljudje, nova okolica in še dijaki iz nepoznanih dežel s tujim naglasom, svetloplavih oči, las kakor zrela pšenica, vse to navdaja Giakoma z nenavadno radostjo do življenja. Z vsem ognjem posluša učene profesorje, enako pa tudi z vsem ognjem stremi za tem, da povsod ugaja, da je povsod prvi, da povsod vlada. Z lahkoto se uči in v kratkem času govori z njemu svojsko gibkostjo učeno latinščino. A poleg tega ne zanemarija vitežkih iger, pri sabljanju je drzen kot malokdo, pogumen brez vsakega pridržka, v jezi ne pozna meje, v razkošju je ves vitežki. A drugi dan se ne sramuje odreči ubogemu prosjaku miloščine, kar je včeraj preveč zapravil. Večkrat ga mori ta brezprimerna neenakost, nedoslednost njegovega značaja, pa zopet nima moči, da bi se iztrgal, vse preveč ga hvalijo, vse preveč ga ljubijo in iz želje ugajati, se poraja polagoma strast častilakomnosti. Uči se s tako vnemo, da postane kmalu radost uglednih profesorjev, zlasti eden, odličen pravnik, mu z očetovsko skrbjo stoji ob strani, mu pomaga vsepovsod in ga vidno odlikuje. Messér Adriano mu postane v pravem pomenu besede duhovni oče. Zvezda njegove slave je na zatonu, zato želi, da iz vrst njegovih učencev vzide nova zvezda, odličen advokat in Giakomo se mu zdi kakor, da je rojen zato.

Ko je v Bolognji napovedan prihod samega kneza, je Giakomo določen, da izmed vse vseučiliške mladine edini on govori knezu pozdravno himno. Oblečen je tedaj ko paž v črne, tesno se oprijemajoče nogavice, kratke baržunaste hlače in jopič v črno-beli barvi s prekrasnimi zlatimi našivki in na lepi kodrasti glavi velik širokokrajn paževski klobuk, s prekrasnim nojevim peresom. Gladkost njegove govorice, ljubkost njegove cvetoče mladosti in presenetljiva lepota njegove pojave zadivijo samega kneza in hvale ni ne konca ne kraja. Sam knez mu položi na lepo glavo lovorjev venec, ki je spet z zlato zaponko z vdelanim dragim kame-

nom. Tovariši se mu laskajo in prijatelji ga nesó na svojih ramah v triumfu na veselíčni prostor. In tam zopet igra z vsemi talenti. Ves kakor mlad uslužen mož z možmi, s profesorji, z odlično gospodo, ko pa je v družbi gospá in gospodičen postanejo njegove jasne oči kakor zasenčene izza trepalnic gredó bliskavice in prenakatere oči se vnamejo v njegovih, ves je rojen dvorjan, ves je tako ljubezniv, da ni matere, ki ne bi hotela imeti takega sina, da ni deklice, ki si ne bi želela takage brata in da ni gospodične, ki ne bi hotela imeti takega viteza za svojega.

In vendar je Giakomo v notranjosti hladen, pri vsem tem zunanjem blesku ostane jurist, pravnik. Več mu pomeni rešiti zamotan juridični postopek, kakor pa če sme prelepi gospodični Leonori d'Espa trikrat poljubiti belo roko. Njemu gre za moč, on hoče vladati, on hoče biti tam prvi, kjer so drugi zadovoljni s tretjim, četrtim, celo petim mestom. Predobro ve, da je znanost moč, zaveda se, da je vsaka pravda v bistvu bitka, v kateri ali sijajno zmaga ali podleže.

Z dvajsetim letom je Giakomo dovršen kavalir, odličen dvorjanik, toda še bolj odličen advokat-pravnik. Ko se vrne v svoje očetovo mesto je ves ponosen na svojega očeta, mogočno palačo iz rezanega kamena, vesel je, da je njegova mati še tako lepa žena in z radostjo spozna v svoji sestrici Klari lepotico, saj se je tekom šestih let razvila iz otroka v ljubko dekle. Sedaj si stavi za prvo nalogo le to: da zaslovi. In sprva sprejema vse zadeve najbolj revnih ljudi, brezupne pravde z odločnostjo, ki jo spodbada častilakomnost, z bistroumnostjo, ki je nenavadna, dosega uspehe tam, kjer so drugi že davno odnehali. Neverjetno vztrajen se zakoplje v akte stare po 50 let in več. Bere, razmišlja in dela s hitro roko ob robek kratke bežne opazke, nič ga ne moti nastopajoči mrak, mirno študira naprej do pozne noči, večkrat ga najde zora še vsega prožnega pri pisalni mizi. Njegov sluga Pietro, ki mu je vdan do zadnjih globin srca, brez besede prinaša svojemu mlademu gospodu luč, prinese plašč, razume vsako kretnjo teh rok, ki so nežne in drzne, pohlevne in zahtevajoče, ki znajo božati in udariti. Te roke sluga Pietro obožuje, kakor obožuje svojega gospoda glas, ki zveni kakor ostrina jekla, če švisne po zraku in zveni zopet, ko rahla pesem, ki na večer prihaja iz odprtih oken, in ta glas zna bruhati kakor hudournik in stre pred seboj vse, kar se mu upira. Pietro je namreč imel nekoč sina, ki je bil pajdaš Giakomov v vseh deških igrah. Nadarjen je bil, lep in ves poln nekega skritega ognja, ki je veliko obetal. Pietro je sanjal ob svojem dečku, najbolj ponosne sanje svojega življenja, pa so mu nekega večera prinesli bledega, s strtimi udi, mrtvega domov. In sedaj v Giakomu vidi vstajenje svoje sanje iz davnine, v njem vidi odsev svojega otroka, zato ga tako obožuje, zato tako vdano služi.

Tudi v družbi plemičev je kmalu iskan gost, priljubljen radi svoje dovršene družabne olike, pa tudi bojé se ga radi ostrega jezika, radi duhovitih opazk, ki jim zna z mojstrsko gotovostjo povedati o pravem času.

Kadar je prost, hodi čisto sam na izprehode in se začuda rad pogovarja s starimi meščani in uglednimi patriciji o zgodovini radnega mesta. Vsaka stvar ga zanima, vse hoče vedeti, o starih viteških igrah vsako podrobnost in slednjo potankost. Nihče ne ve zakaj. Giakomo ve, on ni zastonj pravnik, ki zna ceniti svoj čas. Svoje namene ima stem. Ob razvalinah starih palač in templjev mu raste misel v nedogled, sanja bujne sanje in moči in že dela načrte. Da, tudi on je poklican, da rodno mesto proslavi, da Todi postane več kot staroslavno gnezdo, nekoč s sijajem obdano, danes brez prave moči. Da, to hoče! In razpne roke v tihi mrak nastopajočega večera, srce je prepolino sanj bodočnosti.

(Dalje prihodnjič.)

Ptice so mu bile sestrice

Kakor je že Frančišek odkrito ljubil vse živali, tako so uživale njegovo posebno naklonjenost ptice. Knjižica »Fioretti« nam pripoveduje, kako je serafinski oče v spoletinski dolini med Kanaro in Bevanjo pridigoval pticam. Takole jim je govoril:

»Ptice, moje sestrice, bodite zelo hvaležne Bogu, vašemu Stvarniku. Vedno in povsod ga hvalite, zakaj dal vam je svobodo, da zletite, kamor hočete; dal vam je tudi dvojno in trojno obleko. In še ga hvalite, ker je ohranil vaše seme v Noetovi barki, da bi vaš rod na svetu ne izumrl. Hvaležne mu morate biti tudi za zrak, ki vam ga je odkazal. Poleg tega ne sejete in ne žanjete, in Bog vas hrani in daje vam reke in studence, da iz njih pijete, daje vam hribe in doline v zatočišče in visoka drevesa, da v njih gnezдите; in čeprav ne znate ne presti, ne šivati, oblači Bog vas in vaše mlade. Kako zelo vas torej ljubi vaš Stvarnik, ko vam izkazuje toliko dobrot. Zato se varujte, sestrice moje, greha nehvaležnosti in glejte, da boste vedno Boga hvalile.«

Po teh Frančiškovih besedah so pričeli vsi ptički odpirati svoje kljunčke, stezati vratove, razprostrirati peruti in spoštljivo pripogibati glave k zemlji in dokazovati tako v dejanju in s petjem, kako veliko veselje so jim pripravile besede dobrega očeta. Tudi sv. Frančišek je imel nad njimi svoje veselje in dopadenje in močno se je čudil nad tako množico ptičev, nad njih lepo pestrostjo, pazljivostjo in prijaznostjo. Zato je v njih pobožno hvalil Stvarnika.

Nato jim je podelil blagoslov, in ljubeznive živalice so se dvignile s čudovitim petjem v zrak.

Nekaj podobnega se je zgodilo tudi v bližini Benetk, kjer se je Frančišek sprehajal sredi ptic in molil brevir.

Pri Avianu so ga pa lastovice s svojim cvrčanjem motile pri pridigi. Zaukazal jim je, naj molče — in v trenutku so ga ubogale.

Najbolj klasičen pa je gotovo dogodek, ko je dospel Frančišek prvič na goro Verno. Z neba so se vsuli nanj cvrčajoči ptički in mu sedli na glavo, na ramena in v naročje... Frančišek je vzkliznil: »Ptički so nam razodeli božjo voljo, da ostanemo tu gori.«

Zelo zanimiv je dogodek z divjimi grlicami. Neki mladenič je nalovil mnogo grlic in jih je nesel naprodaj. Sreča ga sv. Frančišek, ki je imel vedno posebno sočutje do krotkih živali, pogleda z usmiljenimi očmi grlice in pravi mladeniču: »Dobri mladenič, prosim te, daj jih meni, da tako krotke ptice, katerim primerja sv. pismo čiste, ponižne in zveste duše, ne pridejo v roke surovih ljudi, ki bi jih umorili.« Mladenič od Boga navdihnjen, jih takoj izroči sv. Frančišku. Ta pa jih vzame v naročje in jim prične sladko govoriti: »O sestrice moje, grlice preproste, nedolžne in čiste, zakaj ste se dale ujeti? Zdaj vas hočem smrti rešiti in vam gnezdeca splesti, da sad obrodite in se množite po zapovedi vašega Stvarnika.«

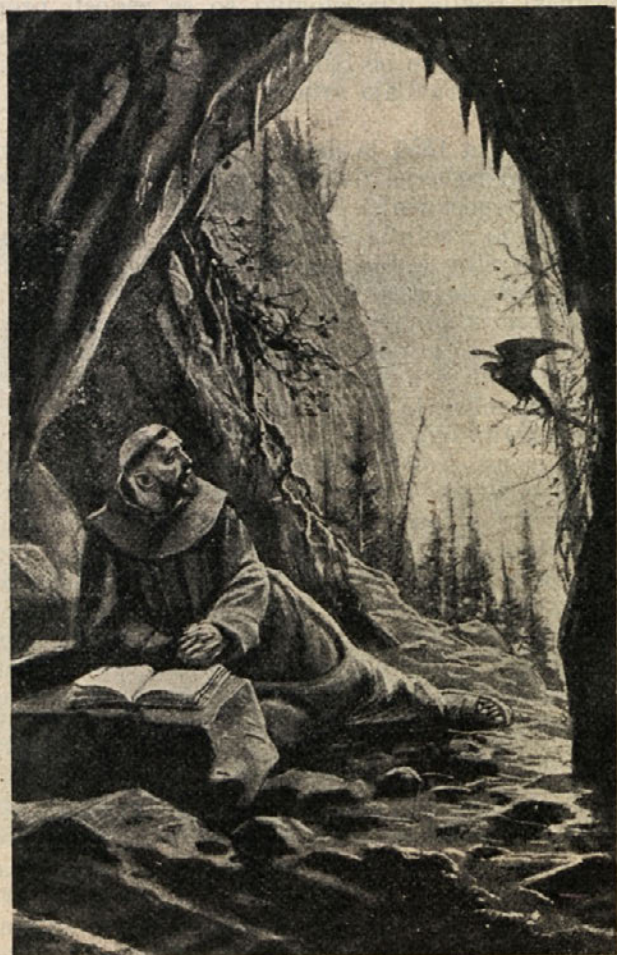
In sv. Frančišek je šel in jim spletel gnezdeca, le-te so jih uporabile in pričele vpričo bratov leči jajčka in valiti mladiče. Postale so krotke in se pri sv. Frančišku in drugih bratih tako udomačile, kakor kokoši. In nikdar niso prej odletele, dokler jim sv. Frančišek ni dal dovoljenja s svojim blagoslovom. Mladeniču pa, ki mu jih je bil dal, je rekel sv. Frančišek: »Sin moj, ti boš še brat v tem redu in boš Jezusu Kristusu v milosti služil.«

Tomaž Čelan pripoveduje zgodbo o fazanu, ki ga je podaril Frančišku neki plemenitaš. Frančišek je ptico pozdravil takole: »Zahvaljen bodi Gospod, brat fazan!« in fazan mu je odgovoril s tem, da je s peruti veselo

zaplakotal. Svetnik pa je hotel vedeti, kje ptič raje živi: ali z gozdu, ali v samostanu. Zato ga je ukazal dvakrat odnesti v vedno oddaljenejši kraj gozda, toda obakrat se je fazan vrnil Frančišku v naročje.

Pozneje je svetnik podaril fazana svojemu dobremu zdravniku, ki ga je želel imeti. Toda fazan pri zdravniku ni hotel ničesar uživati; tako je bil le-ta prisiljen vrniti ptiča samostanu, kjer je fazan jedel z velikim apetitom.

Še bolj ganljiva je zgodba o bratu sokolu. Čeprav je bil boječa žival in je živel v divji pokrajini, se je tako zelo navezal na sv. Frančiška,

Vsako noč ga je poklical prav tisto določeno uro, ko je imel Frančišek vstati in moliti (str. 81)

da je postavil svoje gnezdo v bližino svetnikove votline. Polagoma se je naučil vse njegove navade: hodil ga je zabavat, tolažit in celo budit. Vsako noč ga je poklical prav tisto določeno uro, ko je imel Frančišek navado vstati in moliti. Če pa je sokol čutil, da se počuti svetnik bolj slabo, ker je prečul velik del noči, tedaj ga je pustil dalje časa spati.

Ljubezen, ki so jo Frančišku izkazovale ptice, je le-ta vračal s svojo nežno ljubeznijo. Ob pogledu na te dobre živalice se je pa naš serafinski oče vedno spomnil na Stvarnika in mu dajal čast in hvalo za vse.

Blaženi Konrad iz Parzhama

Življenje kapucinskega brata lajika

VI. Novicijat

Dve leti se je brat Konrad vabil kot tretjerednik v pripravljalni šoli za trajen kapucinski poklic. Predstojniki so se zadosti prepričali, da je sposoben za kapucinsko življenje. Provincijal p. Mihael Haselbeck ga pošlje v novicijat v samostan Laufen ob Salzach. Ta samotni, pa vendar prijazen kraj, ki ga od daleč pozdravljajo vrhovi visokih Alp, je bil kakor nalašče pripraven za novicijat.

Prve dni septembra 1854 je došel brat Konrad v Laufen ter se je začel, kakor zahtevajo redovna določila, pripravljati z duhovnimi vajami na novicijat, t. j. leto poskušnje. Dne 17. septembra, dan vtisnjenja ran sv. Frančiška, se mu je izpolnila srčna želja. Prejel je pravo redovno kapucinsko obleko in uvrščen je bil med sinove sv. Frančiška. Čas novicijata je zelo velike važnosti za vsakega redovnika. Skušnja uči: Kakršen je novinec, takšen je več ali manj pozneje redovnik. Silno važno je, da v novicijatnem samostanu veje dober redovni duh. Novinci se morajo prav temeljito poučiti in vaditi v duhovnem življenju.

P. Mihael, provincijal, je bil strog redovnik. Vse je storil, da se provincija v pravem serafinskem duhu prenovi. Bil je prej sam več let učitelj novincev v Burghaus-nu. Kot provincijal je dajal večkrat stroga navodila za vzgojo serafske mladeži. Večkrat se je sam osebno prepričal, kako se ista izpolnjujejo. Brat Konrad je imel za gvardijana p. Frančiška Ks. Kap-pelmejer. Pozneje je bil ta pater večkrat izvoljen za provincijala in celo za generalnega definitorja. Za učitelja novincev je imel brat Konrad p. Stanislava, moža pravega serafinskega duha in v duhovnem življenju izkušnega redovnika. Ker se mora vsak brat-novinec v samostanu učiti kakenga posebnega dela, so brata Konrada odredili bratu vrtnarju za pomočnika. Vsak dan je bil modro razdeljen: molitev, duhovne vaje, pouk v redovnih rečeh in delo. Brat Konrad je že med svetom živel kakor v samostanu. Že doma se je strogo držal dnevnega reda, se postil, veliko molčal, molil in ponoči bdel. Zato je ohranil svojo krstno nedolžnost. Prav lahko se je torej privadil redovnemu življenju v samostanu. Vendar enega se mu je bilo treba naučiti v samostanu: zatajevanja svoje volje. Med svetom je po svoji uvidevnosti in po svojem sklepu ravnal. V samostanu pa se je reklo: Nekdo drugi te bo prepasal in te vodil, kamor ti nočeš. — Splošna skušnja uči, da prinesejo s seboj taki redovni kandidati, ki so že starejši vstopili in med svetom pobožno živeli, gotove posebne navade. Te pa težko odložijo, ko se jih uvrsti v redovno družino. Prestati morajo hude boje — prenesti marsikatero ponižanje in pokorila. Tudi bratu Konradu se je bilo treba tega in onega odvaditi. — Vpogled v njegovo notranje življenje tekom novicijata nam nudijo nekateri dobri sklepi, zabeleženi najbrže med duhovnimi vajami.

Glase se:

»Sklepi storjeni s preudarkom in v zaupanju na pomoč Jezusovo in Marijino.

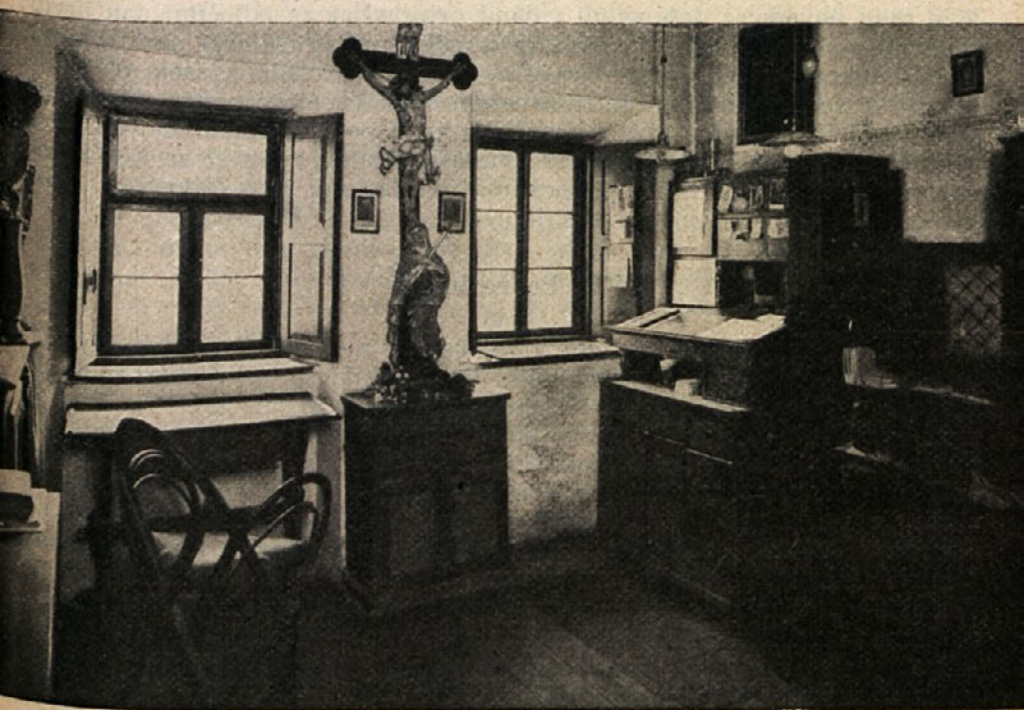
1. Navaditi se hočem živeti vedno v pričujočnosti božji. Često se hočem prašati: Ali bi to ali ono storil, če bi me videl moj predstojnik, spovednik.

2. Kedar bom v križih in težavah, se hočem prašati: Konrad, zakaj si v samostanu?

3. Varovati se hočem nepotrebnih izhodov iz samostana, kolikor bom mogel. Izvzeti so slučajji, če me bo silila ljubezen do bližnjega, sveta pokorščina, skrb za zdravje, božja pot ali kaj takega.

4. Prizadeval si bom ohraniti bratovsko ljubezen v samostanu. Ne bom spregovoril nobene besede, ki bi žalila sobrata. Napake, slabosti, hibe sobratov bom potrpežljivo prenašal. Pokril jih bom s plaščem krščanske ljubezni, kolikor bo mogoče. Ne bom o njih govoril razen v slučaju, če bi bila dolžnost, naznaniti jih predstojnikom.

5. Vestno se hočem držati svetega molčanja, kolikor mogoče. Malo bom govoril, da se s tem obvarujem mnogih napak in pogrškov in da bom lažje govoril z Bogom.

Vratarjeva celica pri sv. Ani, kjer je brat Konrad izvrševal svojo službo

6. Pri mizi med obedom, večerjo, zajtrkom se bom, kolikor mogoče, postavljaj v pričujočnost božjo. Obnašati se hočem dostojno. Odrekel si bom one jedi, ki bi jih najraje užival. Vadil se bom v onih zatajevanjih, ki jih najmanj drugi opazijo. Izven za jed določenega časa se bom varoval uživati jedi, ali pijačo, razen če bi mi ukazali predstojniki.

7. V kor k skupni molitvi se bom takoj podal ob prvem znamenju zvonca, izvzemši slučaj, če bi bil postavno zadržan.

8. Ogibal se bom, kolikor mogoče, občevanja z osebami drugega spola, izvzemši slučaje, če bi mi nalagala sveta pokorščina, govoriti z ženskami. Takrat pa se bom skušal prav resno obnašati in na svoje oči skrbno paziti.

9. Vestno in vedno hočem slediti pokorščini in vse storiti, da podvržem svojo voljo v vseh rečeh višjim.

10. Potrudil se bom tudi manjše predpise spolnjevati. Studil bom vsako nepopolnost.

11. Končno sklenem, da bom prisrčno častil preblaženo Devico Marijo in posnemal njene čednosti.«

To je torej načrt njegovega življenja.

Brat Konrad je kot novinec jasno spoznal in uvidel svoje redovne dolžnosti. Toda bo-li imel zadosti poguma in moči, da se bo teh načel, ki si jih je postavil za oblikovanje svojega življenja, tudi stanovitno, vztrajno držal do konca svojega življenja? Ali ne bo sčasoma zapadel toliko nevarni mlačnosti, kakor jih toliko zapade? Ne, br. Konrad bo vztrajal, se bo z žilavostjo, ki je lastna njegovi rodovini, držal tega, kar je sklenil. Ti sklepi bodo zvezde vodnice za vse njegovo življenje. Vodile ga bodo k svetosti.

Po končanem novicijatu — letu poskušnje — se je br. Konrad, kakor je v redu navada, z duhovnimi vajami pripravljaj na odločilni dan prvih redovnih obljub. L. 1852. 4. oktobra je pokleknil pri oltarju pred svojega p. gvardijana, položil svoje roke v njegove in z resnim glasom obljubil: »Jaz brat Konrad obljubim in se zavežem Bogu Vsemogočnemu, preblaženi Devici Mariji, svetemu očetu Frančišku in vsem svetnikom in vam oče, spolnjevati ves čas življenja vodilo manjših bratov, od svetega Očeta Honorija pötrjeno, ter živeti v pokorščini, brez lastnine in v čistosti.«

VII. Po novicijatu

Br. Konrad je bil tri leta v samostanu na poskušnji: dve leti kot terciar, eno leto kot kapucin-novinec. Predstojniki so torej lahko spoznali njegovega duha in zmožnosti. Po naravni starosti, 34 let, je bil že dozorel mož. V redovnem življenju pa je bil še nekak začetnik. Čudno se zdi, da so mu predstojniki po novicijatu in neslovesnih obljubah izročili velevažno službo vratarja v samostanu sv. Ane v Altöttingu. V tej težavni, odgovorni službi je moral vsak dan občevati z mnogimi ljudmi. Letno prihaja v to starodavno, slavno božjepotno cerkev veliko tisoč romarjev vsakega stanu. Več ali manj mora z vsemi samostanski vratar občevati. To zahteva lepo, dostojno obnašanje. Čudno! Preprost, boječ, kmečki mladenič, ki je živel 31 let v tihem kraju Parzham, mladenič, ki se je doma izogibal ljudi in srčno hrepenel po samostanski samoti, mora v metež vsesplošnega občevanja z ljudmi! To je hotela božja Previdnost, ki se poslužuje slabotnih, da izvrši velika dela. Br. Konrad naj postane posredovalec med samostanom in svetom. Tih pridigar svetega zgleda naj bo, skozi 41 let apostol božje ljubezni. Ko je br. Konrad zaznal, da je odločen za samostanskega vratarja v Altöttingu, ga je obšel strah. Toda pokoren ukazom svojih predstojnikov se je takoj napotil na odločeno mesto. Ko je došel v Altötting, ga je zopet strah pretresel. Najprej je obiskal Jezusa v Najsvetejšem Zakramentu in prosil pomoči za svoj nov delokrog. Res je našel v začetku v samostanu razne težave. A ne toliko zaradi poverjene mu službe, ampak s strani nekaterih sobratov. Starejši sobratje so smatrali to, da je mladi br. Konrad dobil velevažno vratarsko službo v samostanu Marijinega svetišča, za nekako zapostavljenje zase. V poznejših letih se je blaženi o tem izrazil: »Hudo mi je bilo v začetku.« — Vendar njegova ljubezen in potrpežljivost je sprijaznila vse sobrate. Tudi predstojniki so ga v začetku imeli prav strogo. Marsikatero poskušnjo so mu naložili. A vse je dobro preстал. Vsako ponižanje je sprejel s priklonjeno glavo in veselim obrazom. To pa je napravilo na sobrate trajno dober vtis.

Beseda božja in življenje

*»Bog! ti veš mojo nespamet in
moje pregrehe ti niso prikriti.«*

(Ps. 69 6.)

Vsak dan, običajno pri večerni molitvi, priznavamo svojo krivdo v mislih, besedah in dejanjih, ker so to sredstva, s katerimi moremo grešiti. Prav ta sredstva pa nam lahko tisti trenutek, ko se s svojo voljo za to odločimo in se njihove polne vrednosti zavedamo, postanejo leče, ki sprejemajo vase božje žarke in ki te žarke kot nositeljice luči posredujejo našemu bližnjemu.

Kaj je beseda? Izrečena misel, delo duha, tako bežno, da nam njen pravi vzrok, to je misel, večkrat komaj pride do zavesti.

Kaj vse pa more povzročiti ena sama beseda dobrega in slabega? Ena sama huda beseda lahko povzroči preveliko zlo, ki ga ni mogoče več popraviti, take besede ne moremo več nazaj poklicati, tudi če bi kesanje teklo za njo z vprego štirih konj ali z najhitrejšim avtomobilom ali z najbolj brzim zrakoplovom.

In dobra beseda? Ena sama dobrotna beseda lahko odpre najbolj odporno, najbolj zaprto človeško srce, lahko pade kot seme zaupanja v srce, kjer je do sedaj divjal le plevel zagrenjenosti in nezaupanja. Ena sama dobrotna beseda lahko posuši na stotine solz, lahko pomaga bolj kakor milodar 1000 Din.

Kaj je dejanje? Celo naše življenje je veriga dobrih in slabih dejanj. Bili bi pravi mojstri življenja, bili bi svetniki in svetnice, če bi ta veriga obstojala iz samih zlatih obročkov, tako pa smo in ostanemo do konca samo ubogi vajenci življenja. Voljo imamo, da bi delali, toda brez pomoči nebeškega mojstra ne moremo izvršiti nobenega dobrega dela.

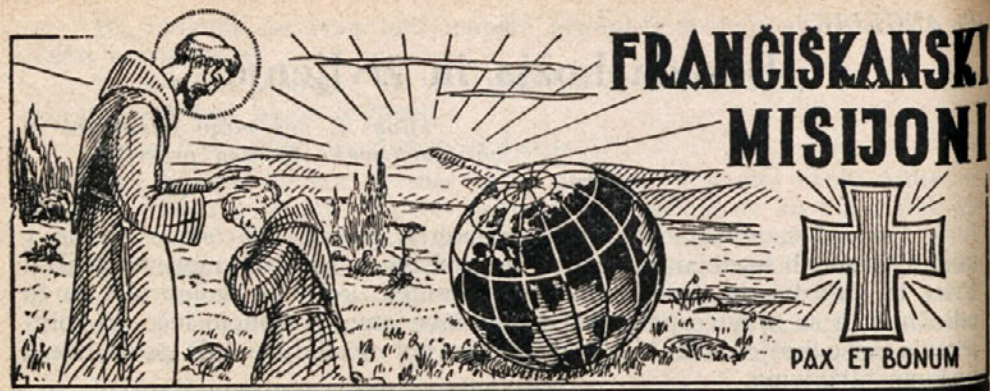
Za slaba dejanja seveda ne potrebujemo nobene pomoči, toda hudobni duh zna spretno nas same in naše sile uporabiti, da služijo njegovim ciljem, in sicer večkrat tako, da si še sami nismo na jasnem v kakem hlapčevstvu hudobnega duha živimo. Kdo bi mogel opisati prokletstvo zlega dejanja in njegovih posledic.

In dobro delo? Eno samo delo ljubezni in naj bo še tako majhno, lahko prenovi obličje zemlje. Ono lahko najtemnejši prepad človeškega srca nenadoma napolni z lučjo in lahko tam, kjer je obup že rodil misel zločina, zbudi hrepenenje po dobrem. In celo tam, kjer je do sedaj vladalo le sovraštvo, zbudi prvo slutnjo ljubezni in blaženosti njene sile. Vse to lahko stori malo dejanje ljubezni, ki je lahko tako majhno, da bližnji niti zanj ne ve.

Kaj je misel? Najbolj bežen, najbolj minljiv gib našega duha. Nevidna je misel in neotipljiva pa vendar vzrok besede in dejanja. Ena zla misel je sunek, ki sproži kamen, katerega pogubnih posledic ni mogoče pregledati.

In dobra misel? Iskra je božjega duha, ki s svojo lučjo žari v stoletja in — kakor v življenju našega serafinskega očeta Frančiška — milijone človeških src gane in osrečuje.

To je pomen misli, besed in dejanj. Vprašaj vsak večer sam sebe, kakšne so bile tekom dneva tvoje misli, tvoje besede in tvoja dejanja. In lahek odgovor boš enkrat dajal pred Bogom.

P. ADOLF:

Spomini iz misijonskega življenja

Kmalu po polnoči so začeli nositi moške iz hiše. Od daleč so bili videti prav taki, kakor mrtvi. Za temi so prilezli iz hiše drugi, ki so sicer hodili sami, toda bili so tako slabi, tako zdelani, da so se prijemali hišnega zidu in si z največjo težavo naprej pomagali.

Ko so nekoč ponoči, ko je bilo nekoliko meseca, privlekli zopet enega iz hiše, sem stopil nenadoma k človeku, da bi videl, ali je živ ali je mrtev, ali je cel ali je ranjen.

Moža, ki sta bila človeka privlekla iz hiše, sta se me bila tako ustrašila, da sta reveža kar na tla vrgla in sta skušala zbežati. Ko pa je eden izmed njih spoznal mene, je hitro rekel drugemu: Nič se ne boj! Naš policaj je, ta pa je plačan.

Jaz na videz te besede nisem bil slišal in sem vprašal prav rezko: Kaj je s tem človekom?

Nič ni! Le pogledjte! Pijan je, je odgovoril eden izmed njih. Zdaj bo spal ves dan in vso noč, potem pa bo šel domov. Čez nekaj dni bo pa zopet pri nas in zopet ga bo treba nesti iz hiše, kakor danes, ker ne bo mogel sam iti.

Pustil sem vse tri v temni ulici in šel sem na stražo na trg, ki je bil v mojem področju. Zdaj sem vedel, kaj je moja čudna hiša in zakaj imam vsak mesec plačo od nje.

To je bila hiša, kjer so pili in kadili strogo prepovedani opij in temu strupu podobni hašiš.

Kaj pa je opij?

Gotovo poznate mak, ki tako lepo rdeče cvete. Mak, to je makovo seme, majhne črne kroglice, imajo v sebi morfij ali narkotin, dva strupa, ki pa sta v majhni množini popolnoma nedolžna. Še več, prijetna sta in človeka v spanje zazibata in prav nič ne škodujeta, če jih kdo v mali meri uživa.

Morfij, posebno pa še narkotin rabijo zdravniki pri zdravljenju. Če koga operirajo, to je, če mu odžagajo nogo ali roko, ali če mu kaj drugega odrežejo, dajo mu poprej narkotina in zazibajo ga v tako trdno spanje, da nobene bolečine ne čuti. Včasih se celo prigodi, da se bolnik iz tega spanja, ki mu pravijo narkóza, nič več ne zbudi, temveč kar speč v večnost gre.

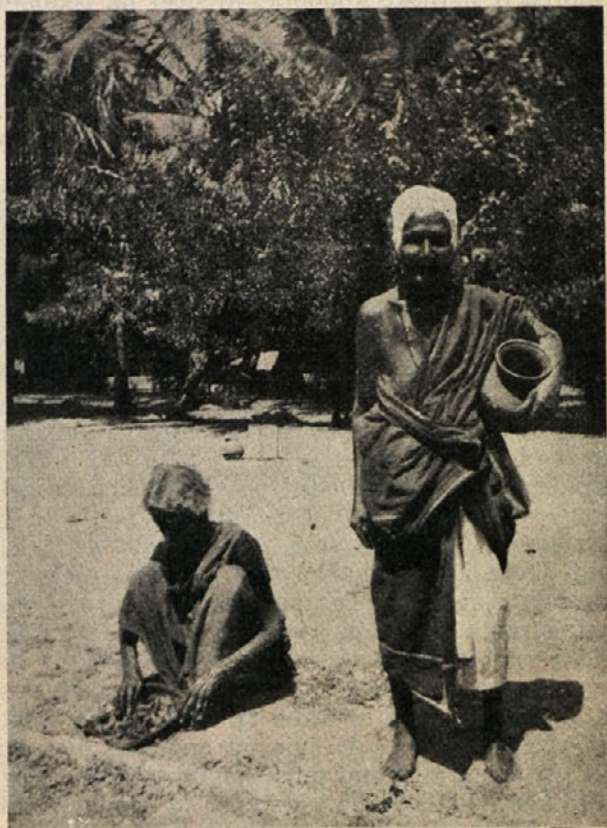
Iz tega se vidi, kakšno moč ima narkotin, če ga je velika mera. Enako moč ima morfij. Oba ta dva strupa sta v mali meri v maku.

Če kdo nekoliko več makovega semena natrese na kruh, ali pa ga nameša v čaj, kmalu čuti njegovo opojno moč.

Naš gospod že več dni ni mogel spati in se je milo tožil, da ni za nobeno delo, ker se ponoči ne spočije. Tako mi je nekoč pravila gdč. Marija Adamič, ena izmed naših deklet v Aleksandriji. Sinoči pa sem mu naredila močan čaj iz maka in glejte, danes zjutraj se je gospod pohvalil, da je spal vso noč, kakor že dolgo ne.

Tukaj vidite moč maka.

Iz maka se prideluje opij, in sicer takole: Ko je mak naredil glavnice in šele zori, takrat je treba narezati makove glavnice. Iz teh zarez se cedi

»Gojenke« zavetišča sv. Elizabete (str. 89)

bela, mlečnata tekočina, ki se na soncu potrdi in rumena postane. Ta, na soncu strjena makova tekočina, to je opij.

Opij pa se ali pije ali pa kadi. Bolj navadno je, da ga kadijo. Spravljajo in hranijo ga v malih kroglicah, ki so velike, kakor seme od leče. V taki obliki ga tudi pošiljajo skrivaj po svetu in ga drago prodajajo. V taki obliki ga tudi kadijo.

Za opij imajo male pipice, prav majhne fajfice. Če kdo pokadi le nekaj takih kroglic, je že omočen in zaspi. Velika prijetnost opija pa obstoji v tem, da ima kadivec opija čudovito lepe sanje, in sicer v barvah. Toda, ko se kadivec opija iz spanja zbudi, je ves prepaden, vrtoglav in izmučen. Če pa je zavžil nekaj več opija, je tako pijan, da leži kot klada vso

noč in ves dan in še drugi dan, ko se je streznil, ni za nobeno delo. Kdor se je navadil na opij, se trese, kadar sedi, se opoteka, kadar hodi, in četudi isti dan ni opija kadil, nima nobene skrbi več za delo in na nič drugega ne misli, kakor kdaj in kje bi mogel zopet opija dobiti.

Najhujše pa je, da so kadivci opija nepopoljšljivi. Pravijo, da ni nobenega pripomočka, da bi se moglo takega reveža ozdravit.

Ker je opij tako škodljiv in tako zapeljiv, je opij skoraj v vseh državah sveta najhujše prepovedan. Državne oblasti preganjajo in kaznujejo tiste, ki opij prodajajo ali pa kupujejo ali pa na skrivnem kadivnice ali pa pivnice opija držijo.

Prav tako moč kakor opij ima tudi hašiš, ki se prideluje zlasti v Egiptu. Dobivajo ga iz indijske konoplje, in sicer na podoben način, kakor opij iz maka.

Glejte, ta hiša, katero je Luka opazoval in ki mu je nesla lepe egipčanske lire, je bila ena izmed zloglasnih, skrivnih kadivnic opija in hašiša v Aleksandriji.

»Luka, ali pa ste tudi Vi kdaj pokušili opij ali pa hašiš?« sem vprašal svojega prijatelja.

»O, tega pa že ne. Popil sem tu pa tam kupico dobrega grškega vina ali pa mrzlega češkega piva, opija in hašiša pa sem se bal, kakor vrag križa. Videl sem preveč žalostnih zgledov tega groznega strupa.«

Tako mi je Luka razkladal svoje življenje, ko je pri meni šival in jaz sem ga z veseljem poslušal.

Mi ujetniki pa smo imeli še nekatera druga opravila, ki so se vedno ponavljala. Tako n. pr. smo hodili redno vsak mesec v zalogo po rjuhe, po odejo, po milo za umivanje in pranje. Mila je vsakdo dobil po štiri kosce, namreč enega za vsak teden. Včasih smo dobili tudi nekaj sveč za slučaj, kadar so pogasili električno luč.

Pri tej priložnosti, ko smo hodili po rjuhe, smo vračali stare obrabljene in umazane stvari.

Opazili pa smo bili prav kmalu, da Angleži niso nič pazili, koliko stvari smo vrnili. To angleško malomarnost so mnogi ujetniki takoj porabili in so si iz rjuh delali srajce, hlače, brisalke in še drugo obleko.

Mojega ministranta Guzija pa je začela vest peči, ker je tudi on nosil srajce iz angleških rjuh in je vprašal mene za svet, če je to dovoljeno ali ne.

»Predvsem moram reči,« sem mu odgovoril, »da ste te stvari študirali ravno tako Vi, kakor jaz, torej ni treba vprašati za svet mene. Ker pa ste me že vprašali, rečem Vam to, da smo mi angleški ujetniki, rjuhe pa so angleško blago. Ta stvar je ravno taka, kakor sledeča: Anglež ima konje in oves. Angleški konji zobljejo angleški oves in vendar Anglež zaradi tega svojih konj, ki mu žró oves, ne pobije. Če pa Anglež zapazi, da mu je konj ušel na njivo, kamor konj ne sme, ga ujame in pretepe, pobije pa ga ne. Ravno tako bo tudi z Vami. Če bo Anglež zvedel, da ste Vi njegove rjuhe podelali v srajce, Vas zato ne bo pobil, kakor tudi svojega konja ne pobije, ki mu škodo dela, pač pa bo Vas utaknil v detenčen rum, kakor konja v hlev.

Ta stvar z rjuhami je po mojem mnenju postava, ki veže samo pod kaznijo in ne pod grehom.«

S to razlago je bil moj učeni ministrant zadovoljen.

Vsakega pol leta so nam Angleži dajali tudi potrebne obleke, zlasti še čevlje. Ščasoma namreč smo bili potrgali vse, kar smo bili s seboj prinesli.

Pri tej priložnosti, ko smo hodili po obleko, smo videli, kakšne velikanske zaloge vseh potrebnih stvari imajo Angleži na Malti. (Dalje sledi.)

Zavetišče sv. Elizabete v Meliaporu

Ničesar vam še nisem povedal o meliaporskem zavetišču sv. Elizabete, v katerem biva 31 stark. Ta ustanova je bila prvotno last škofije, leta 1888. pa je bila izročena v oskrbo Frančiškankam misijonarkam Marijinim. Vse častitljive gojenke tega zavetišča so ali hrome ali slepe ali nadušljive; kratka: v njih so združene vse sploh mogoče bolezni na svetu. Vsako jutro po zajtrku gre vsaka na svoje skromno delo: kuhat riž, pometat dvorišče, plet kako gredico; tiste pa, ki so bolj gibčnih nog, gredo na pošto ali po kakem važnem odposlanstvu. Največje sirote so seveda tiste, ki niso sposobne prav za nobeno delo. V brezdelju pa prične delovati njihov jeziček, ki je na njih edini zdravi ud. Iz ene same nekoliko priostrene besede nastane prepir; iz prepira izbruhne pravcata vojska: vik in krik in jok. V tej zmedi ni mogoče razločiti, katera je kruljeva, katera slepa, katera nadušljiva. Zdi se, kot da so vse zdrave, prožne in močne.

Razdeljevanja riža (str. 89)

Po končani bitki je zopet vse v najlepšem redu. Nikjer nobene zamere in sovraštva. Srčno so vse zelo dobre in za vsako, še tako majhno jim izkazano uslužnost vam ohranijo vedno hvaležnost.

Pa tudi pobožne so te ženice. Katerokoli uro stopite v kapelico, boste našli eno ali drugo, ki pobožno kleči pred tabernakljem in prosi evharističnega Kralja za milost srečne zadnje ure.

Najstarejša med starkami je devetdesetletna Mariamal — dobra in plemenita. Ko so naše sestre prevzele zavetišče, jim je z vso vnemo pomagala: prosila je pri premožnih meščanih kruha sestram in gojenkam, tekla tudi v temni noči po zdravnika. Ko je l. 1892. izbruhnila med sestrami kolera, je ona edina brez strahu stregla bolnicam, med tem, ko so se vse druge gojenke kar tresle od strahu in si niso upale zapustiti zavoda. Mariamal pa je brez strahu tudi danes in prežene vsakega tatu iz vrta. V tem, kako spretno pobija kače, je pa res prava mojstrca.

Življenje v zavetišču je prav prijetno. Pobožnosti v kapelici privlačijo tudi poganske gojenke, ki se z velikim navdušenjem oklenejo krščanstva. Zdaj nimamo niti ene poganke v zavetišču; vse so se dale krstiti.

DR. FR. W. FOERSTER — F. T.:

Kako vračujmo hudo?

Mrtva žaba

Dosti je dečkov, ki se bahajo, da ničesar ne potrpe in da vsako žalitev, vsak sunek in vsak udarec povrnejo v dvojni in trojni meri. Ali naj vam mogoče pokažem na kakem zgledu iz naravoslovja, da ni prav nobenega vzroka domišljati si kaj na take umetnosti? Če vzamemo pravkar umorjeno žabo in se je dotaknemo na določenem mestu hrbtenice, tedaj se zgane njena tačka, da se ubrani dražljajev. Celo če ji odrežejo glavo, to še kljub temu stori. Torej prav za prav niti glave ni treba, da mahneš, če te dražijo. Natanko tako kakor se nam veke brž pobesijo, čim preti očesu močan dražljaj, ne da bi se še prej z glavo kaj posvetovali (zakaj potem bi bilo večinoma že prepozno) — natanko tako ima tudi vsako živo bitje v svojem telesu napravo, ki dela gibe za brambo in napad, čim je ranjeno ali ogroženo. V tem se tudi človek ne razlikuje od živali in se mu potemtakem ni treba nič na to domišljati — tako malo, kakor da zna jesti in piti. Samo da se ohladi, si mora vselej reči: Dvigniti tačko, če te dražijo — zna tudi mrtva žaba. Zato ni treba junaštva. Toda ljudje imamo drugo sposobnost, na katero smo zares lahko ponosni. Katero sposobnost pač mislim? Je odločno zoper to, da na vsako draženje vedno takoj odgovorimo z jezno kretnjo ali surovo besedo: »Samopremagovanje.« Seveda — premagovanje samega sebe. Je sicer zelo suhoparna beseda — toda pripovedovati vam mislim o svojstvih samopremagovanja, potem boste videli, koliko moči in življenja je nagomiljenega v samopremagovanju. Gotovo ste že slišali, da so človeške možgane primerjali z brzozavno pisarno, kamor neprestano prihajajo brzozavke in se odpravljajo naprej? Ali veste, kaj tu prav za prav brzozavljajo? Je naravnost velika poročevalska služba — možganom sporočajo, karkoli je s človekom v zvezi — dostikrat tudi, kar mu ni prav nič mar. Čemu sporočajo to? No, da se človek ravna po tem, kar se godi zunaj in o pravem času pazi in ve, kaj mu je storiti. Narisal vam bom glavo na tablo; če je tam urad, kamor se brzozavi nazonanilo, recimo, o zaušnici, je tu drug urad, koder se začenja gibanje za

vračilo zaušnice. Če pa kdo zdaj sploh ne vrne zaušnice ali zlobne besede, kaj se prav za prav potem zgodi v naših možganih? Razložim vam. Ste že slišali, da v vojni nastavijo vrhovni poveljniki tako zvano presojevalno oblast, ki propušča le takšne brzojave, ki ne poročajo kaj neugodnega o uspehih domačih čet? No — do pičice taka presojevalna oblastva imamo tudi v svojih možganih, namreč vsakovrstne misli, ki ne trpeé, da se brzojavka takoj odpošlje pisarni za zaušnice, temveč skrbé, da se prej natančno premisli odgovor na žalitev, da ne rečemo ali storimo ničesar, kar bi pozneje obžalovali. Kesamo se namreč, če storimo kaj, ne da bi prej vprašali svoje najboljše misli za svet, kesamo se, če nismo nič boljši od žabe z odrezano glavo ali čokoladnega avtomata, ki sem vam prej pravil o njem.

Takih dobrih misli pač ne dobimo kar tako v dar kakor nos in ušesa, temveč si jih moramo pridobiti s trudom in ko jih imamo končno v glavi, še dolgo trpi, preden smo tako daleč, da si pridobé tudi ugled in ne pusté nobenih brzojavov, ki niso nanje udarile svojega pečata. Najboljši del svetovne zgodovine niso vojne, temveč ta zgodovina glave, mislim, postopno gomiljenje dobrih in plemenitih misli, ki nam pomagajo do samopremagovanja in preprečijo, da takoj odnehamo ob vsakem vnanjem dražljaju. Pri divjaku je še tako — brez pomišljanja poplača sleherno žalitev in saj ste tudi brali o krvni osveti na Korziki¹ in drugih rabah noža, kjer užaljeni ne miruje, dokler ni maščeval uboda ali besede. A kljub temu se gotovo spominjate, da je tudi celo pri najbolj divjih Indijancih samopremagovanje v visokih časteh in da se vadijo v njem — namreč v prenašanju bolečin in prestajanju muk. Kadar človeka trpinčijo, je vendar najbolj razumljivo, da vpije in z vsemi udi bije krog sebe — in saj prav tako dela vsaka žival. Toda ena sama misel pomaga Indijancu, da prenese najhujšo bolečino, ne da bi dal glas od sebe in tudi le trenil s trepalnico: Hoče biti junak, pokazati hoče moč in celo Indijanci že vedó, da je treba za samopremagovanje več junaštva, kakor da povzročiš najhujše klanje med sovražniki. Ali se razen tega spominjate iz svojih zgodovinskih knjig, da so tudi mnogi rodovi, ki so poznali krvno osveto, vendarle imeli še zapoved, ki je bila višja od zapovedi maščevanja? Bila je zapoved gostoljubja. Pri-povedujejo na primer, kako se pri nekem možu ustavi tujec — in ko gospodar ponoči natančneje opazuje spečega, vidi, da je morilec njegovega očeta. Toda svojo divjo maščevalnost kroti z mislijo na svetost gostoljubja. To je veličastna svoboda človekova, da mu ni treba biti suženj trenutka in kratkovidne besnosti, temveč se lahko ukloni velikim in mirnim mislim. Takšne pomirjevalne misli so največji zaklad, ki so ga ljudje polagoma nagomilili iz svojega razmišljanja, iz svoje bridke skušnje in iz zglednega življenja velikih mož in žena. Zato gotovo tudi razumete, kaj pomeni, če pravi Kristus, da si nabirajmo zakladov, ki jih ne snedó molji in rja. Zakaj naša dobra vest in vsa naša sreča zavisi od tega, da postane zaklad dobrih misli v naši glavi tako velik, da nas nagla jeza ali poželenje nikoli ne pripravita do kakega dejanja, ki nam pozneje teži srce. Zdaj si bomo enkrat skupaj odgovorili na vprašanje: Kakšne neki so pač te misli, ki nam lahko pomorejo, da premagamo sami sebe in odpustimo žalitev, pa še z dobrim vračujemo? Skupno si bomo napravili majhno zakladnico takih misli. Prepričan sem, da jih iz svojih lastnih doživljajev dobite marsikaj, ki se jih sam še domislil nisem.

¹ Korzika je gorat francoski otok v Sredozemskem morju. Prebivalci so Italijani.

Krotkost ni drugega kakor ponižnost v občevanju z bližnjim. Krotkost ni slabost, ni breznačelnost, ni popustljivost nasproti vsem željam in nazorom bližnjega, prav tako kakor ponižnost ne obstoji v zatiranju lastne osebne moči in veličine. Krotkost je zmernost v jezi, sovraštvu in želji po maščevanju, ona je srčna mirnost brez strasti onega, ki se obvlada do tistih, ki ga žalijo. Krotkost torej ni vsaka srčna mirnost, vsaka brezstrastnost ali celo brezčutnost. Krotkost ima svoje korenine v pravi ljubezni do bližnjega, ima svoje meje v lastnih dolžnostih, in svoj cilj čast božjo. Kdor je miren ali recimo krotak, pa nima prave ljubezni do bližnjega, ali kdor v svoji krotkosti zanemarija svoje dolžnosti (n. pr. kot predstojnik) ali kdor pri tem išče le samega sebe, ta ni krotak, ampak je hladen, je slabič ali sebičnež. Krotak iz srca je bil Kristus, pa ni bil ne hladen, ne slabič in ne sebičen.¹

Sestrice sv. Klare v Škofji Loki

Dovolite, da Vam opišem, kako smo tudi v Škofji Loki ustanovili Klarice.

V zadnjih letih sem v Cvetju brala že mnogo lepega o Zvezi Frančiškove mladine, o Križarjih in sestricah sv. Klare. Kakšno veselje in navdušenje je zato zavladalo med deklicami, ko nas je tukajšnji gospod katehet v začetku šolskega leta povabil, da vstopimo v Zvezo Frančiškove mladine. Po mnogih sestankih in končno s tridnevnicco smo se pripravile za sprejem Pajčolane in potrebno so pripravile tukajšnje tretjerednice. Prišel je zaželeni 10. december. Ob dveh popoldne je bil slovesni sprejem v uršulinski cerkvi. Ob pol dveh smo bile že vse pripravljene; 59 nas je bilo. Ob trideset obstoji pred cerkvijo avtobus, ki nam je pripeljal iz Ljubljane preljubega p. Krizostoma in močno spremstvo ljubljanskih Klaric s krasno zastavo. Nato se je takoj začela slovesnost v cerkvi, ki je bila skoraj polna naših staršev in znancev. Pristopi preč. p. Krizostom z asistenco preč. p. Otona in gospoda kateheta. Ginljiv je moral biti pogled, ko smo pristopale k oltarju in sprejemale blagoslovljen pas in svetinjšico. Nato nas je preč. p. Krizostom v izbranih besedah vzbujal k ljubezni do Jezusa in Marije po vzoru serafskega očeta sv. Frančiška in njegovih učencev ter njegove najboljše učenke sv. Klare. Po nagovoru smo se v petih litanijah priporočale Marijnemu varstvu; končno smo zapele himno: Povsod Boga. Po slovesnosti v cerkvi smo ljubljanskim gostom na čast priredile akademijo s petjem, igrami in deklamacijami. Vse prehitro nam je avtobus odpeljal preč. p. Krizostoma in ljubljanske sestre. Gotovo nam ostane ta dan nepozaben. Če dovolite, preč. g. urednik, bom ob priliki popisala, kako se Klarice sedaj že gibljemo in delujemo.

V imenu vseh škofjeloških sestic Vas pozdravljam.

Pečnik Anica, I. meščanski razr. pri uršulinkah v Škofji Loki.

Dne 9. februarja 1934.

¹ Ta komentar je vsled odsotnosti urednika pomotoma izostal v prejšnji številki k str. 60.

**Pax
et bonum!**

**Mir in
vse dobro!**

P. ANGELIK:

Kdor noče na stara leta biti sam sebi in drugim v nadlego, kdor hoče tudi na stara leta, ko ne bo mogel več vršiti svojega poklica, živeti od svojega dela, naj se zavaruje za starost in onemoglost pri zavarovalnem odseku III. reda.

Glavni pogoji za zavarovanje za starost in onemoglost so sledeči:

Kdor se hoče zavarovati:

1. Mora biti ud III. reda ali se zavezati, da vanj stopi tekom petih let;
2. se mora preživljati z lastnim delom in ne sme biti odvisen od do-
brote bližnjega;
3. ne sme biti star nad 55 let;
4. mora biti naročen na »Cvetje« ali se nanj naročiti.

Kdor potrebuje tiskovine za vpis ali želi kakenga nadaljnjega pojasnila, se lahko pismeno ali osebno obrne na »Zavarovalni odsek III. reda v Ljubljani, Marijin trg 4« ali na »Župni urad Marijinega Oznanjenja v Ljubljani«.

1. Tretji letni zaključek in pregled zavarovalnega odseka

Že tretjič polaga uprava zavarovalnega odseka III. reda svoj račun. Svetovna gospodarska kriza še ni v preteklem letu nič ponehala in ves svet trpi na občutnem gospodarskem zastoju ter občuti veliko pomanjkanje gotovine. Kljub temu, da se mora gospodarstvo boriti z velikimi nepravilnostmi, pa mora zavarovalni odsek zaznamovati samo uspehe in zelo dovoljen razvoj. Istočasno bi pa ponovno pripomnili, da je glavni namen zavarovalnega odseka oskrbeti vsem članom pokojnino ob času starosti in onemoglosti. Zato bo vse zavarovance napredek odseka le razveselil, drugim pa dal nemara pobudo, da se čimprej zavarujejo.

V letu 1933 je ustanovni zaklad, ki je in kajpada ostane samo last zavarovancev, narastel za Din 486.588.— in znaša sedaj po treh letih že Din 1.727.993.—. Ker pa vemo, da je to le denar, nabran z delom žuljavih rok, skrbimo za varno naložitev tega denarja, tako da je v tem oziru vsaka skrb odveč. Tudi varnostni zaklad je narastel za Din 82.654.03 in znaša skupno Din 107.930.45, dasi smo stroške za tiskovine, poštnino in druge pisarniške potrebščine v letu 1933 v znesku Din 2694.30 že odračunali.

Zavarovalo se je tekom leta 113 novih članov in je sedaj število članov že 548. Lepo število, ki presega naše pričakovanje, ker smo računali, da se bo morda v petih letih vpisalo 500 članov in bi zavarovalni odsek celo v takem slučaju lahko obstojal. Tako pa imamo že danes po komaj treh letih in pol članov že čez 500 in jih je danes, ko to pišemo že 580. Pisarna odseka je v letu 1933 prejela 159 dopisov, odposlala pa 186.

Zavarovance utegne zanimati še to, da je do danes narastel ustanovni zaklad že na Din 1,855.312.—, skupno z varnostnim zakladom torej

Din 1,963.242.—, kar je živ dokaz, da zavarovalni odsek uspeva in ima zdravo podlago za nadaljni razvoj. V. T.

2. Premije vašega Zavarovalnega odseka so tako nizke, da se upravičeno bojim, da ne boste mogli v redu izplačevati pokojnine, ko pride za to čas.

Res je, da so premije našega zavarovalnega odseka zelo nizke, toda računati moramo s tem, da tisti, ki se pri nas zavarujejo, nimajo visokih plač, saj je vsakemu znano, kakšno plačo prilično prejema služkinja ali gospodinjska pomočnica, kakšno plačo imajo trgovski in obrtniški nastavljeni, kakšno plačo prejema delavci raznih tovarn itd. Njihova plača je tako nizka, da jim komaj zadostuje za vsakdanje življenje, prihraniti si ne morejo skoro nič. Le strah, da bi na stara leta ne bili v breme drugih in da bi jim ne bilo treba prositi od hiše do hiše ali čakati na milost »ljubih« sorodnikov, jih nagiba, da si pri svoji borni plači utrgajo toliko, da morejo plačati zavarovalnino. Ako bi postavili višje premije, bi zavarovalni odsek postal nedostopen uprav tistim, katerim je namenjen.

Pa kako boste shajali pri tako nizkih premijah. Zgodilo se vam bo ravno tako, kakor se je zgodilo Vzajemni pomoči in drugim zavarovalnicam.

Ta strah je popolnoma nepotreben. Kdor pozna naše poslovanje in iz vsakoletnega obračuna je to poslovanje jasno razvidno, da imamo tako majhne stroške za tiskovine, za stroške, ki nastanejo pri čekovnih računih itd., da skoraj ni imena vredno. Ne stanejo nas pa prav nič ne uradništvo, ker delamo zastoj, ne lokali, ne kake druge dajatve. Saj vsakdo ve, da je zavarovalni odsek le dobrodelna ustanova, ne pa kako pridobitno podjetje. Pri dobrodelni ustanovi je pa običajno, da se dela iz ljubezni do bližnjega, ne pa za denar. In če drugim oznanjamo nesebično ljubezen do bližnjega, je gotovo naša dolžnost, da isto predvsem sami storimo.

Kdor pazljivo prebere vsako leto letno poročilo Zavarovalnega odseka, lahko tudi vidi v njem postavko o varnostnem zakladu. Iz tega se izplačujejo pokojnine. Koliko bo pa prišlo izdatkov, ko bo treba izplačevati pokojnine, lahko izračuna vsakdo iz priložene razpreglednice, na podlagi katere je jasno razvidno, kakšno pokojnino dobiva tisti, ki je zavarovan 5 ali 10 ali 15 let itd.

Kdor plačuje mesečno po:

		dobi mesečno					
		po 5 letih	10 letih	15 letih	20 letih	25 letih	30 letih
20.—	Din	33.—	66.—	100.—	132.—	165.—	200.—
30.—	"	50.—	100.—	150.—	200.—	250.—	300.—
40.—	"	66.—	133.—	200.—	266.—	332.—	400.—
50.—	"	83.—	166.—	250.—	332.—	415.—	500.—
60.—	"	100.—	200.—	300.—	400.—	500.—	600.—
70.—	"	116.—	232.—	350.—	464.—	580.—	700.—
80.—	"	133.—	266.—	400.—	532.—	665.—	800.—
90.—	"	150.—	300.—	450.—	600.—	750.—	900.—
100.—	"	166.—	333.—	500.—	666.—	830.—	1000.—

K tej razpreglednici bi pripomnili le to, da bo na podlagi vplačanih premij varnostni zaklad vsako leto večji, kakor je vsakemu jasno, ki ve kakor denar sam raste v hranilnicah in posojilnicah. Preden bo nastopila doba, da bo treba izplačevati premije takim, ki bodo zavarovani 15 ali 20 let, bo temu primerno narastla tudi glavnica in varnostni zaklad. Kdor ima čas in veselje, da si to izračuna, lahko to stori sam, v Cvetju pa je zato premalo prostora.

Kronika III. reda

ŠTANGA, okr. Ljubljana; ust. 13. 11. 1913; voditelj: Žnidaršič Anton, župnik; odbor: Jerant Franc, Vozelj Jožef, Intihar Marija, Končar Marija, Koprivnikar Ana, Verbajš Neža; število članov: moških 8, ženskih 47, v novicijatu 3; delujoči odseki: karitativni, versko-nravni, tiskovni, dramatični; naročnikov Cvetja: 17, Lučke: 24; okoliš skupščine: 585 duš.

ŠT. JAKOB OB SAVI, okr. Ljubljana; ust. 15. 10. 1899; voditelj: Novak Jožef, župnik; odbor: Kršmanec Ivana, Grad Frančiška, Jagnje Frančiška, Jemec Frančiška; število članov: ženskih 40; naročnikov Cvetja: 3; Lučke: 12; okoliš skupščine: 1048 duš.

CERKNICA, okr. Ljubljana; ust. 10. 6. 1909; voditelj: Strajhar Ivan, župnik; odbor: Prudič Valentin, Zalar Franc, Logar Nežika, Drenik Marija, Šulc Ivana, Beričič Frančiška, Šparemblek Marija, Logar Marjeta; število članov: moških 4, ženskih 172; v novicijatu 1; delujoča odseka: evharistični, odsek Katoliške akcije; naročnikov Cvetja: 46, Lučke: 1; okoliš skupščine: 4000 duš.

SOSTRO, okr. Ljubljana; ust. 1. 2. 1920; voditelj: Poljak Martin, župnik; odbor: Moškrič Frančiška, Pavčič Lucija, Cankar Frančiška, Šubelj Marijana, Lavrič Frančiška; število članov: moških 4, ženskih 116; naročnikov Cvetja: 53; Lučke: 50; okoliš skupščine: 2600 duš.

VIŠNJA GORA, okr. Ljubljana; ust. 12. 3. 1930; voditelj: Vidmar Franc, župnik; odbor: Babnik Anton, Župančič Katarina, Koščak Ana, Zaviršek Neža, Tratnik Marija, Jereb Marija, Rus Marija; število članov: moških 10, ženskih 95; naročnikov Cvetja: 20; Lučke: 33; okoliš skupščine: 2050 duš.

DEVICA MARIJA V POLJU, okr. Ljubljana, ust. 29. 9. 1920; voditelj: Müller Janez, župnik; odbor: Jankovič Pavel, Tome Janez, Kos Neža, Ložar Ana, Rupret Frančiška; število članov: moških 14, ženskih 108, v novicijatu 7; naročnikov Cvetja: 77; Lučke: 58; okoliš skupščine: 5214 duš.

PRESERJE, okr. Ljubljana; ust. 23. 9. 1923; voditelj: Perčič Mihael, župnik; število članov: moških 3, ženskih 26; naročnikov Cvetja: 12, Lučke: 20; okoliš skupščine: 1500 duš.

ZAGORJE OB SAVI, okr. Ljubljana; ust. 8. 2. 1925; voditelj: Sitar Valentin, župnik; odbor: Zimmerman Marija, Medved Ana, Jager Iva; število članov: ženskih 38, v novicijatu 1; delujoči odsek: tiskovni; naročnikov Cvetja: 20; okoliš skupščine: 7000 duš.

»BLAGOR MRTVIM, KATERI UMRJEJO V GOSPODU.« — Cerklje pri Kranju: Gašpirc Marija, Vidmar Helena, Tomažič Jera, Prestov Marija, Pibernik Marija, Kvas Marijana, Jembo Katarina, Čimžar Marijana, Pestar Marijana, Vrtnik Marija, Grile Marija, Ciperle Terezija, Galjot Helena, Seršen Katarina, Vidmar Marija, Češnik Uršula, Kmetič Marija, Pavlič Marijana, Čebulj Janez, Plevelj Frančiška. — Devica Marija v Polju: Hribar Frančiška, Mejač Matilda, Mejač Marija, Šešek Marija. — Zagorje ob Savi: Dolinar Terezija, Ranzinger Antonija. — Štanga: Avsec Terezija, Mahkovec Terezija, Anžulin Terezija. — Št. Jakob ob Savi: Porenta Frančiška, Pengal Marija. — Cerknica: Žnidaršič Antonija, Vodopivec Marija, Martinčič Uršula, Lančnam Marija. — Sostro: Trkov Terezija, Lampič Neža, Keber Marija, Trtnik

Marija, Gorše Jera, Keber Ana, Dimnik Ana, Gašperšič Frančiška. — Višnja gora: Mikolič Jožef. — »ZAKAJ NJIH DELA GREDO Z NJIMI...« (Raz 14, 13.)

Nove knjige

Slovenska sodobna lirika. Pesmi izbral in uredil Anton Vodnik, uvod napisal R. Ložar. Ljubljana 1933. Založila Jugoslovanska knjigarna. Cena Din 95.—. — To knjigo smo že dolgo potrebovali. V povojnih letih se je število naših mladih talentov tako pomnožilo in število pesniških zbirk je tako naraslo, da povprečni izobraženec res ni mogel slediti vsem, še manj si pa vse nabaviti. Glede na to si je gotovo vsak želel takega »cvetobera«, ki nudi vsakemu najlepši pregled in sliko, zlasti če je strokovnjaško izbran. In o tej zbirki mirno lahko trdimo, da je, saj jo je urejal odličen sodobni lirik. Zajel je vso dobo od naše »moderne«, to je od Ketteja in Murna do današnjih dni, saj tvori ta doba gotovo lepo celoto, kajti tudi velik del naših najmlajših je le dedič in potomec velike četvorice iz konca preteklega stoletja. Zastopanih je v zbirki 40 naših najboljših lirikov novejša doba s 186 umetnimi. Izpuščen ni nobeden pomembnejših in tudi razmerje med posameznimi pesniki bo gotovo zadovoljilo vsakega. Prav posebno bo pa še vsak hvaležen dr. Ložarju za uvod, v katerem nam ni naslikal le podobe zgodovinskega razvoja naše novejša lirike, temveč nam je podal z njemu lastno točnostjo in nazornostjo tudi bistvene značilnosti vsakega pesnika posebej, tako, da tvori uvod že sam zase dragoceno in izčrpno študijo, ki bo bralcu pravi ključ, zlasti za razumevanje hotenja naših najmlajših. Skratka: lepa in dragocena knjiga je to delo, o katerem nam prepričani, da ne bo manjkalo v nobeni slovenski hiši.

Gradualia et offertoria za mešan zbor izdal Vinko Vodopivec za večje praznike od Brezmadežnega spočetja do Gospodovega Vnebohoda. Osem skladb je Vodopivčevih, 10 Kokošarjevih. Kokošarjevi so zloženi v solidnem cecilijanskem slogu, ne da bi bili dolgočasni. Vodopivca pa poznamo po njegovih razboritih skladbah, ki so v harmoničnem in kontrapunktičnem oziru čistejši in popolnejši. Skladbe so lahke, našim korom prikladne. Čemu pošiljati na tuje denar, ko imamo doma skladbe iste vrednosti. Zato z veseljem pozdravljamo to zbirko in želimo srečen pot tudi drugemu zvezku, ki se nam obljublja.

Za slovesne svete maše ostane zapoved latinskega jezika, tedaj se morajo tudi graduali in offertoriji peti v istem jeziku. Zato so te skladbe jako dobrodošle, z majhnim trudom lahko spolnujemo te predpise, ki jih hočemo upoštevati tudi nadalje.

P. H.

Pregelj Ivan: Tolminci. Zgodovinski roman. Ljubljana 1934. Cena vez. 60 Din, broš. 45 Din. — Zgodovinsko ozadje romana je tolminski upor proti gospodi, ki je po svojih uslužbencih skrajno krivično ravнала z raznimi surovostmi ter nasilnostmi dražila potrpežljivost tlačanih kmetov. Skozi ves prvi del knjige gradi pisatelj ozadje in s tem upravičenost za notranji odpor vsega tolminskega ljudstva proti gospodi. Tolminci prav za prav niso zgodovinski roman nekaterih poudarjenih oseb, to je roman vseh tolminskih vasi, hiš, ljudi, posameznikov in ljudstva, in sicer tako, da je malone sleherni Tolminec doživel v sebi nujnost upora in ga je tudi pisatelj v posameznih slikah pospremil do zadnje postaje. Zanimivo je, kar se redkokdaj dogaja v podobnih romanih, da je Pregelj odvzel krivico za punt tolminski in goriški gospodi, marveč jo je zvrnil na nižjo oblast gosposkih uslužbencev — ki podložne običajno bolj tarejo, kakor gospoda sama — in s tem ustvaril tudi s te strani res umetnino brez najhujše tendenčnosti. Knjiga se sama priporoča.